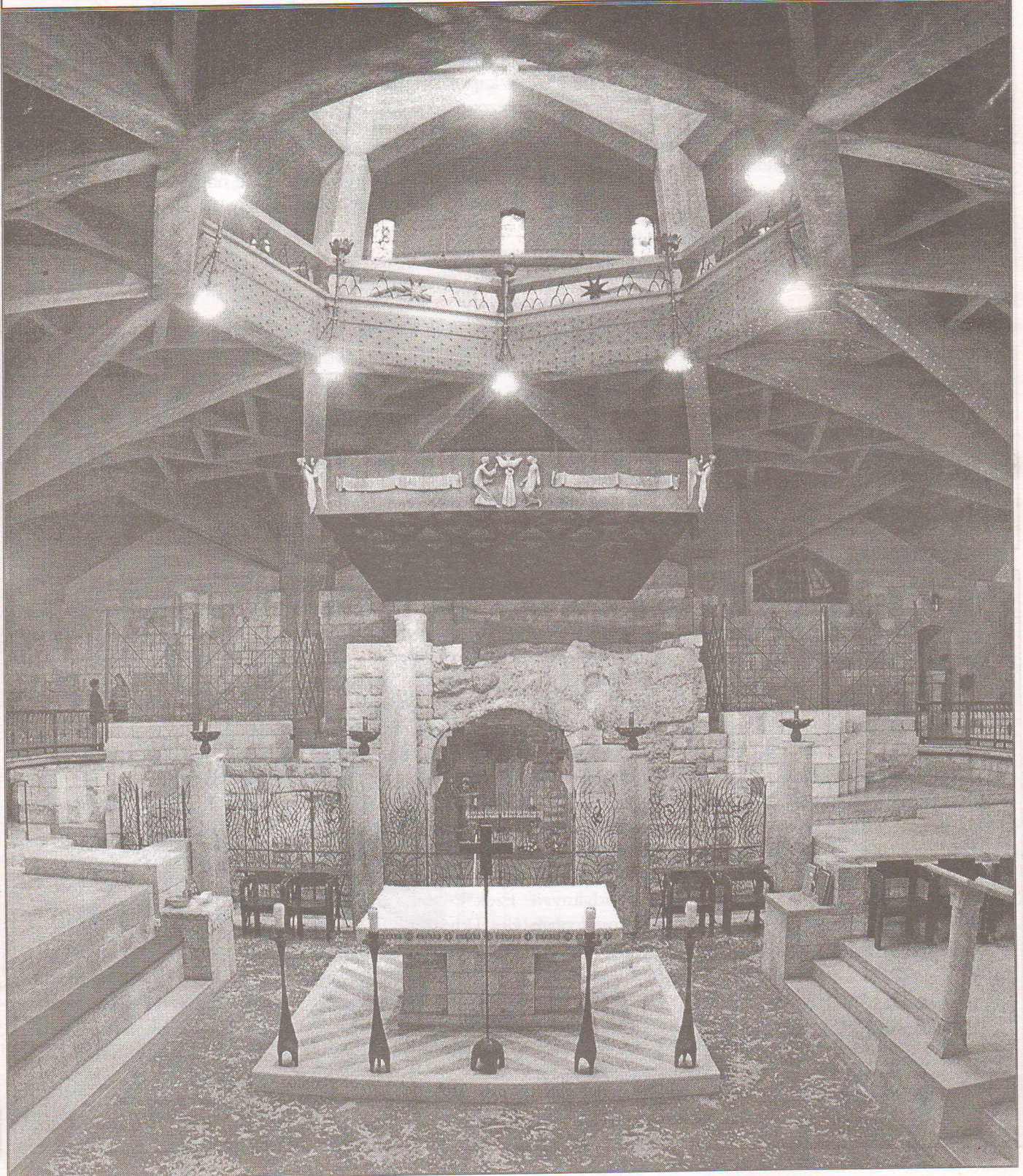

Új Hajtás

A KÁRPÁTALJAI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ LAPJA

2000. V. évfolyam, 1-2. szám

A tartalomból:

A 2000. év Jubileuma	2.o.
A szentévek eredete	4.o.
Imaoldal	5.o.
Igeliturgikus útmutató	7.o.
A katolikus egyház 1000 éve a Kárpát-medencében	8.o.
Teológiai tanfolyam – fél év távlatából	10.o.
A Jó Isten jó eszköze szeret- nék lenni	12.o.
Bemutatkozik Kerekhegy	13.o.
Nagyböjti kalauz	15.o.
Ábrahám megkísértése	20.o.
Családi életszabályok	22.o.
VII. Nagyszőlősi Ifjúsági Találkozó	26.o.
A bizalom zárandokútján	27.o.
A haragos hőember	28.o.
Bibliai vetélkedő	29.o.
Keresztretjvény	30.o.
Rubljov: Szentháromság	31.o.

Új Hajtás

A Kárpátaljai Római Katolikus Egyház
lapja

Szerkesztőbizottság:

Majnek Antal (elnök), ifj. Mikulyák
László, Molnár Orsolya, Németh Imre
ofm., Riskó Marianna (szerkesztők),
Tegze József (főszerkesztő)

Tördelőszerkesztő: Popovics Pál

Olvasószerkesztő: Barkáts Alice

A szerkesztőség címe:

295400, Munkács, Mira u. 15.

Készült:

a Patent nyomdájában,
Ungváron.

A 2000. év Jubileuma

1. Mi a Jubileum?

Rendkívüli meghívás arra, hogy jobban átérezhesd a megtestesülés titkát: emlékezz meg arról, hogy Isten szeret Téged, mert Jézus 2000 évvel ezelőtt a Teirántad való szeretetből is vált emberré. Továbbá ne feledkezzél meg arról sem, hogy mindenkit úgy szeressél, amint Krisztus szeretett téged: „Mindazt, amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük! Ez a törvény és a próféták (Mt 7,12).”

A Jubileumnak, tehát Krisztus születésének évfordulója alkalmából mindenki meghívást kapott arra, hogy megemlékezzen a Szeretet Istenéről.

A szeretet elvezet Téged Óhozzá, s egyben elvezet saját jobbik énedhez is.

Keresztény vagy – tehát Krisztus követője –, de találtál-e időt, hogy csendet teremts magadban, s hogy rákérdess e nagy esemény miéértjére? „Nézzétek, itt a kellő idő! Itt az üdvösség napja (2 Kor 6,2)!”

A Jubileum, azaz a Szentév:

– a lelki megújulás éve,

– a Krisztussal való személyes találkozás éve,

– Isten nagylelkű szeretetének és a testvérek nagylelkű szeretetének éve.

A CÍMLAPON:

Angyali Üdvözlet bazilika

*Atemplom: A Szent Szűz egykori otthona.
(Galilea, Názáret)*

Ennek a modern, monumentális bazilikának a története a Kr. u. 1. században kezdődik, amikor az első názáreti keresztény közösség már kultuszhelyként tiszteli a Boldogságos Szűz Mária egykori barlanglakását. A keresztény évszázadok újabb és újabb szentélyt emeltek erre a helyre, miután azokat mind a perzsák, mind a mohamedánok elpusztították. A mai, G. Muzio tervezte bazilika (1961-69) atemplomában jól megfigyelhetők a régészek által feltárt ősi alapfalak és maga a Szűzanya köszöntésének egykori szentélye. Ebben egy kicsiny oltár jelzi az üdvösségtörténet nagy eseményét: „Verbum caro hic factum est” („Az Ige itt testesült meg.”). A názáreti Szűz ezen a helyen foganta anyai méhében az Isten Egyszülöttjét.

A tervező két egymásba nyíló templom tervét dolgozta ki, egyiket a másik fölé, hogy így teljességükben megőrizhesse a régi templomok maradványait. Ezek között van egy bizánci oszlop alapja is, amelyre görögül rávésték: „Üdvözlégy, Mária!”

„Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, mert Isten volt az Ige. Ő volt kezdetben Istennél, Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett. Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága.”

„Az Ige testté lett, és köztünk élt. Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét, akit kegyelem és igazság tölt be.” (János 1,1-4 és 14)

*Címlap és szöveg a Kerekes Katolikus Könyvkiadó
1995-ös falinaptárából*

2. Miért a 2000. év Jubileuma?

„Jelentőségteljes az, hogy ma már szinte az egész világ minden népe az időt Krisztus születésétől számítja.” „Az új évezred küszöbén a keresztényeknek alázatosan föl kell tenniük a kérdést az Úr színe előtt, hogy mennyiben felelősek ők is korunk bajaiért.”

Elektronikus korszakunkban mi legyen véleményünk az emberiség társadalmi viszonyairól?

Továbbá, hogy mi a helyzet a keresztények tanúságtételét illetően e mai világban? „A Jubileumnak növelnie kell a mai keresztényekben a hitet az önmagát Krisztusban kinyilatkoztató Istenben, erősítenie kell a reményt az örök élet várásában, és tökéletesítenie kell a szeretetet, hogy tevékeny legyen a testvérek szolgálatában.”

Könnyebbik végén fogja a dolgot, aki panaszkodik a világ bajairól.

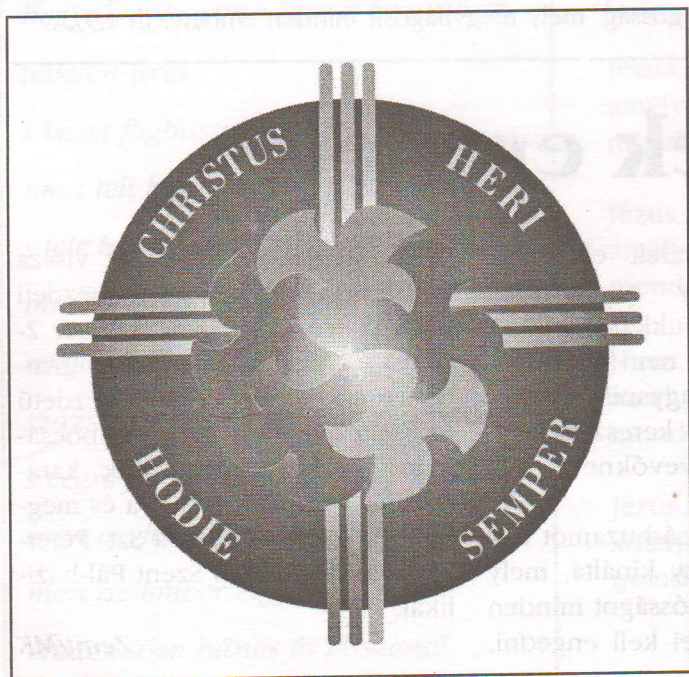
Mit teszel azonban Te, személyesen, hogy a Jó győzzön?

A Jubileum az Úr ajándéka Számodra, hogy megújíthasd életed, hogy tanúságot tehess hitedről.

(Az idézeteket II. János Pál pápa „Tertio Millennio Adveniente” kezdetű apostoli leveléből vettük.)

3. A Jubileumi embléma magyarázata

Az embléma a keresztény üzenet egyetemességét fejezi ki: a középső, kék mező a földgolyóra utal, amelyet a kereszt ölel át, s így veti szelíd uralma alá. Az öt különböző színű galamb az öt kontinenst szimbolizálja. A kereszt közepétől fény indul ki, Krisztus jelképe, „a világ igazi világossága”, s ezt fejezik ki a következő szavak is: „Christus heri, hodie, semper. – Krisztus tegnap, ma és mindörökké.”

Az egymásba ölelkező galambok Isten gyermekeinek egységét és a népek közti kiengesztelődést fejezik ki.

A kereszt arra emlékeztet, hogy Krisztus halála mindenki számára megváltást hozott. A keresztet képező három eltérő színű párhuzamos egyenes a Szentháromság titkára utal.

4. Hogyan ünnepli meg a keresztény ember a Jubileumot?

„A jubileumi évben a keresztények újra csodálattal fedezhetik föl a hitben az Atya szeretetét, aki Egyszülött Fiát adta, „hogy aki benne hisz, meg ne halljon, hanem örökké éljen (Jn 3,16).”

Szükséges tehát:

1. Saját, megkeresztelt életünk elmélyült felülvizsgálata

– Mit kezdek saját életemmel?

– Miért élek? Miért neveznek kereszténynek?

– Az vagyok-e valóban?

– Eleven-e a hitem?

– Ki a másik ember számomra?

Gondolok-e az evangélium igéire:

„Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de önmagát elveszíti vagy magában kárt szenved? (Lk 9,25).”

2. Az őszinte bűnbánat

Isten előtt semmit sem titkolhatunk el, s mindenkinek van mit megbánnia: „A jubileumi öröm különleges összetevője a bűnbocsánat és a megtérés fölött érzett öröm.”

„...éppen így örülnek majd Isten angyalai egy megtérő bűnösnek (Lk 15,10).”

3. Az erős elhatározás

„Fölkelek és Atyámhoz megyek... (Lk 15,18)”, válaszol a felhívásokra:

„Térjete meg és higgyetek az üdvösség jó hírében (Mk 1,15)!”

„Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve: én felüdítelek titeket (Mt 11,28).”

5. A Jubileumi búcsú feltételei

A búcsú bűneink evilági büntetéseinek elengedése Isten előtt mindazok számára, akiknek bűnei bocsánatot nyertek. A Jubileum a belső megújulás céljából a Kegyelem éve. A búcsú elnyerésének feltételei a Szentévi bulla szerint a következők:

1. A szentségi gyónás, amely a szív igazi megtéréséhez vezet.

2. A szentáldozáshoz való járulás.

„A 2000. év intenzív eucharisztikus év.”

3. A zárándoklat

„Az egész keresztény élet az Atyai házba való nagy zárándoklathoz hasonlít.”

4. Az imádságok

Hiszekegy, Miatyánk, Üdvözlégy, Dicsőség, a Szentatya szándékára.

5. Egy olyan templom meglátogatása, amelyet erre az egyházi tanítóhivatal kijelöl.

6. A testvéri szeretet cselekedetei: a betegek, a bebörtönzöttek, a magányosan élő idős személyek, a testi fogyatékosak, az elhagyott gyermekek, a nehézségekkel küzdő fiatalok valamint minden szükségét szenvedő testvérünk javára, mert Krisztus bennük is jelen van (Mt 25,34-46).

6. A Jubileumok történeti áttekintése

„Az Egyház kétezer-éve fennáll.”

A Jubileumot vagy a Szentévet századok óta ünnepli az Egyház. Jelenleg 25 évente. Különleges alkalmakkor vannak „rendkívüli” jubileumok is.

A rendes Szentévek:

1300. VIII. Bonifác	1650. X. Ince
1350. VI. Kelemen	1675. X. Kelemen
1390. VI. Orbán és IX. Bonifác	1700. XII. Ince és XI. Kelemen
1400. IX. Bonifác	1725. XIII. Benedek
1425. V. Márton	1750. XIV. Benedek
1450. V. Miklós	1775. XIV. Kelemen és IV. Pius
1475. II. Pál és IV. Szixtus	1825. XII. Leó
1500. VI. Sándor	1875. IX. Pius
1525. VII. Kelemen	1900. XIII. Leó
1550. III. Pál és III. Gyula	1925. XI. Pius
1575. XIII. Gergely	1950. XII. Pius
1600. VIII. Kelemen	1975. VI. Pál
1625. VIII. Orbán	2000. II. János Pál

Jézus így szólt: „Én vagyok az ajtó (Jn 10,7).” Ő a SZENT KAPU, amelyen át belépnek az igazak (vö. Zs. 118,20).” Ez az út vezet bennünket az Élethez, ha kinyitjuk „szívünk ajtaját.”

A 2000. év JUBILEUMA, amelyet az Incarnationis Mysterium kezdetű Bulla hirdetett meg, 1999. december

24-én kezdődik, amikor a Pápa megnyitja a Szent Péter-bazilika Szent Kapuját, ezt követően pedig a három másik római patriarchális bazilika kapuja is megnyitottatik. A világ összes székesegyházában is megünneplik – különösen Jeruzsálemben – a jubileum megnyitását.

7. A 2000. év nagy Jubileumának üzenete

A Jubileumnak van egy határozott célja: „A Jubileum elsődleges célja nem más, mint a hit és a keresztyének tanúságtételének megerősítése és megszilárdítása.”

Határozott felhívás mindenkihez, hogy:

1. Jobban megismerjék az Atyát, a Fiút és a Szentlelket, Máriával, a Megváltó édesanyjával együtt.

Nem szerethetünk valakit, akit nem ismerünk. Ezért személyesen el kell köteleznünk magunkat:

a) A Szentírás olvasására:

„A keresztyének megújított érdeklődéssel térjenek vissza a Bibliához”,

b) a katolikus tanítás elmélyítésére

„a Katolikus Egyház Katekizmusának tanulmányozásával”,

c) a liturgián, különösen pedig a szentmisén való részvétellel.

2. A hit megvallására:

a) keresztyén életvitelünk következetességével személyes és családi életünkben, a közéletben, a munkahelyen és az egyházban egyaránt,

b) a felebaráti szeretet műveivel:

mert a hit jó cselekedetek nélkül halott,

c) saját szenvedéseink felajánlásával, Krisztus üdvözítő keresztségével egyesülve.

„Mária, Megváltónk Édesanyja..., aki 2000 évvel ezelőtt megmutatta a világnak a Megtestesült Igét, vezérelje az új évezred emberiségét Őfeléje, aki „az igaz világgosság, mely megvilágosít minden embert”(Jn 1,9).”

A Szentévek eredete

Mint azt Jacopo Stefaneschi bíboros emlékirataiból tudjuk, a pápát és a bíborosokat nagy csodálkozással töltötte el az 1300. január elsején Rómába érkezett zarándokok nagy száma, mely a rákövetkező napokban sem látszott apadni. A pápát értesítették, hogy a zarándokok a teljes búcsú elnyerésének reményében érkeztek az Örök Városba. Erre VIII. Bonifác összehívta a bíborosokat,

és vizsgálatot rendelt el annak érdekében, hogy a múltban hasonló esetre bukkanjanak. A vizsgálat azonban nem járt eredménnyel. Addig ugyanis a teljes búcsú elnyerése a keresztes hadjáratokban résztvevőknek volt fenntartva.

A legközelebbi párhuzamot egy ószövetségi törvény kínálta, mely előírta, hogy az adósságot minden ötvenedik évben el kell engedni,

és a zálogba vett földeket vissza kell adni. Legyőzve tehát kezdeti bizonytalanságát, 1300. február 2-án a pápa megjelentette „Antiquorum habet fidem” kezdetű bulláját, melyben teljes bűnbocsánatot ígért azoknak, akik karácsonyig bűnbánatot tartva és meggyónva meglátogatják a Szt. Péter és a Falakon kívüli Szent Pál-bazilikát.

Zenit/MK

Bár kevés az erőd, mégis megtartottad igéimet, és nem tagadtad meg nevedet.

Mivel megőrizted béketűrésem igéjét, én is megőrizlek téged a megpróbáltatás órájától, amely eljön az egész földkerekségre, hogy próbára tegye a föld lakóit.

Aki győz, azt oszloppá teszem Istenem templomában, és nem megy ki többé...

(Jel. 3,8-12)

Pusztai Sándor

Nagyon egyszerűen

*kéne már az a nagy pad
hogy körülülhessük a tüzet
s elszívjuk a közös békepipát
egyformán minden színűek
egyformán minden hitűek
egyformán egyforma szívűek
s egyformán különbözőek
s megbeszélhessük dolgaink
mindent ami elválaszt s összeköt
tűzbe hányjuk ingerlékenységünket
érzékenységünk fegyvereit
hogy üres legyen végre a kezünk
teljesen üres
s kezet foghassunk végre
amit teli kézzel eddig nem tehattünk
s tele legyen szívünk
mindenkit átölelhessünk
megcsókolhassuk egymásban a
százszor elesettet százszor fölkelőt
s végre föloldozzon a közös jóakarattal
mert egyforma sárból vétettünk
mert az ember egyforma mind
eredendően bűnös és visszaeső.*

A BÉKE TÍZPARANCSOLATA

1. Ha békét akarsz, erősítsd bizalmadat Istenben!
2. Ha békét akarsz, akkor saját meggyőződéssel ne élj vissza mások megítélésére!
3. Ha békét akarsz, erősítsd a közösséget!
4. Ha békét akarsz a világban, akkor politikai módját keresd!
5. Ha békét akarsz, tiszteld az életet mindenekfelett!
6. Ha békét akarsz, maradj hűséges kötelességeidhez és kötelekeidhez, amelyekben élsz!
7. Ha békét akarsz, kérdezd magadtól önkritikusan, kitől kaptad a békét!
8. Ha békét akarsz, ügyelj arra, hogyan beszélsz másokról!
9. Ha békét akarsz, elégedjél meg azzal, amid van, és ne kívánd, hogy többet birtokolj!
10. Ha békét akarsz, légy nyugtalan a világ békeatlansága miatt, mindenekelőtt azonban magad miatt, és tartsd magad a megbocsátáshoz, mint a béke evangéliumi értelméhez!

Truty Rendtorff Friedenswort c. könyvéből

Jézus, azokat a kegyelmi szavakat,
amelyeket Galilea szélfúttá dombjain mondtál,
mondd azokat nekem is!

Jézus, azokat a hatalmas szavakat,
amelyeket a viharos tavon mondtál a tanítványoknak,
mondd azokat nekem is!

Jézus, azokat az üdvözítő szavakat,
amelyeket a Golgotán mondtál annak a bűnösnek,
mondd azokat nekem is!

Jézus, az élet szavait,
amelyeket alkonyatkor az emmauszi úton mondtál,
mondd azokat nekem is!

(Ismeretlen japán fiatal imája)

Tudtad-e, hogy ...

- érdekességek a pápaság történetéből -

Február 22. A katolikus egyházban Szent Péter székfoglalásának az ünnepe.

Egyes felmérések alapján a világegyházban 1983-ban 750 millió, 1987-ben 900 millió, napjainkban több mint egymilliárd katolikus él a földön. A katolikus keresztények feje, Róma püspöke, a pápa. Szent Péter ideje óta 2000 év telt el. Ez idő alatt mintegy 264 pápa kormányozta az egyházat.

Ez alkalomból szeretnénk néhány érdekességet közlőttenni, amelyek szorosan kötődnek a pápasághoz, mint Szent Péter apostol utódaihoz.

A pápát eredetileg a szomszédos püspökök, a jelenlévő papok és a nép választotta meg. Mivel ebből később bonyodalmak keletkeztek, pártoskodás támadt, ezért 1179 óta a pápát a bíborosok választják meg. A megválasztáshoz kétharmados többség szükséges. 1406 óta használatos a szavazócédula. Napjainkban pápának megválasztható minden megkeresztelt, igazhívő, katolikus férfi, de szokás szerint bíborosokat szoktak megválasztani. Pápának csak az a bíboros választható meg, aki még nem töltötte be 80. életévét.

A vatikáni szabó a konklávé előtt három pápai reverendát készít el: egy alacsony, egy közepes és egy magas emberre illőt. Az újonnan választott pápa rövid gondolkodási időt kap, utána pedig új nevet választhat. Amikor megválasztják a pápát, akkor fehér füst jön ki a Sixtusi-kápolna kéményéből, ugyanis amíg még nincs új pápa, addig a füst színe fekete.

Napjainkban 58 országban összesen 144 bíboros teljesít szolgálatot.

Az egyház történetében volt olyan időszak, amikor egyszerre három pápa is volt. Az első ellenpápa a harmadik század első felében Hippolütosz volt, akinek nagyon furcsa története van. Amikor Szent Péter székébe Callyxtus pápa került, Hippolütosz egy pártot hozott létre, mert nem értett egyet a pápával. Követőivel pápának választotta magát. Amikor a törvényes pápa helyére Pontianus lépett, Maximinus mindkét pápát száműzte Szardíniára. Itt kibékültek, és 235-ben vértanúhalált haltak.

A pápák, Szent Péter emlékére, V. Miklós óta (1447-1455) rendszeresen használnak gyűrűt. Szent Péterről tudjuk, hogy nős ember volt, így feltehetőleg gyűrűt is viselt. A gyűrűbe Szent Péter alakja és a pápa neve van belevésve. A pápa halála után a gyűrűt összetörik.

Pávaválasztás volt már a szabad ég alatt is. A konklávéra 1271-ben összegyűlt bíborosok két éven keresztül nem tudták megválasztani az új pápát. A helyi polgármester leszedette a palota tetejét, és vízre és kenyérrre ítélte őket.

Hány könyve van a pápának? A Vatikáni Apostoli Könyvtárt 1451-ben alapította V. Miklós pápa. A gyűjteménybe akkoriban 2527 kötet tartozott. A könyvtárt majd IV. Sixtus és V. Sixtus bővítette tovább. Napjainkban a gyűjtemény mintegy 75000 kéziratos kódexet, 100000 autográfot, 8200 ősnymtatványt, 800000 nyomtatott könyvet és 100000 karcolatot és térképet tartalmaz. A Vatikáni Apostoli Könyvtár az egész nyugati, különösképpen pedig a keresztény civilizáció foglalata.

A X. században 24 pápa váltotta egymást. Ez azt jelenti, hogy átlagban alig több, mint négy évig gyakorolták szolgálatukat. Ezzel ellentétben az első században csak 5-ször váltották egymást Szent Péter utódai.

A legidősebben megválasztott pápa, I. Hadrián 80 éves, a legfiatalabban megválasztott IX. Benedek 12 éves volt.

A történelem 264 pápája közül 204 volt olasz származású. Őket követik a franciák 19-cel és a görögök 14-gyel.

A pápaság történetében eddig egy alkalommal mondott le pápa, V. Celesztinus személyében.

A pápák sorában a legkedveltebb név a János (25), a Gergely (16), és a Benedek (15).

1009-től – két pápa kivételével – megválasztásakor valamennyi pápa nevet cserélt.

Napjainkig 81 pápát avattak boldoggá.

Összeállította: M.L.

Közeleg a pápa 80. születésnapja

A pápa szinte a teljes Jubileumi évet Rómában kívánja tölteni. Egyetlen kivételt a szentföldi látogatás jelent, március végén. Személyes jubileumot is ünnepelhet II. János Pál: május 12-én lesz 80. születésnapja. KAP/MK

„BETLEHEMI CSILLAGOK”

PORTUGÁLIAI SZENT ERZSÉBET

Portugáliai Szent Erzsébet (Izabella) Árpádházi Szent Erzsébet unokahúga, nevét is tőle kapta. 1271-ben született Aragóniában, királyi családban, anyja Jolánta volt, II. Endre magyar király leánya. Hazájában Izabellának nevezik. Már születése békét szerzett: az örömteli esemény alkalmával kibékült atyja és nagyapja, akik éppen háborúban álltak egymással. 12-13 éves gyermeklánnyként felesége lett a portugál Dénes királynak. Két gyermeket szült.

Hősies volt a gyötrelmekben és a nehézségekben: imádkozott és jót cselekedett. Férje hűtlenségét és iszákosságát türelemmel viselte. Még törvénytelen gyermekeit is nagy szeretettel nevelte. Szeretete győzött, anélkül, hogy férje legyőzötté vált volna. A jámborság és emberszeretet mintaképe lett: betegeket gondozott, szegényeket ruházott, táplálta őket, gyakran szegény lányokat házasított ki, csak hogy megvédje őket a zülléstől. Férjét

annyira megváltoztatta, hogy a néptől az „igazságos” jelzőt kapta.

Békeszerző működése hozta a legaldásosabb eredményeket. Közvetített Portugália, Kasztília, Aragónia között, békét szerezett Nápoly és Szicília között is. Okossága és

személyes varázsa hatásosabb volt, mint a hadszíntér pokla.

Férje halála után javait a szegényekre hagyta, és ferences harmadrendi lett. De még a zár-dából is segítséget kellett nyújtania nagy problémákban. Szeretett volna békét teremteni egymás ellen háborúzni készülő fia és veje között. Ez az utazás volt utolsó útja, a békekötést már nem érte meg. Belázasodott, életerejé gyorsan fogyott, s néhány nap múlva meghalt.

1336. július 4-én Estremosban hunyt el menyé és fia karjaiban. A coimbrai klarissza zárdában temették el. 1612-ben sírját felbontották, és testét teljes épségben találták. 1625-ben avatta szentté VIII. Orbán pápa.

Példája:

A szeretet kitartó csendessége hatékonyabb, mint a látványos „fel-lángolások”!

Imre testvér

IGELITURGIKUS ÚTMUTATÓ – 2000. MÁRCIUS

IV. zsoltárhét

1. sze. 1Pét 1,18-25; Mk 10,32-45
2. cs. 1Pét 2,2-5.9-12; Mk 10,46-52
3. p. 1Pét 4,7-13; Mk 11,11-26
4. szo. Jud 17,20b-25; Mk 11,27-33

I. zsoltárhét

5. v. MTörv 5,12-15; 2Kor 4,6-11; Mk 2,23-3,6
6. h. 2Pét 1,2-7; Mk 12,1-12
7. k. 2Pét 3,12-15a.17-18; Mk 12,13-17

IV. zsoltárhét

8. sze. Joel 2,12-18; 2Kor 5,20-6,2; Mt 6,1-6.16-18
9. cs. MTörv 30,15-20; Lk 9,22-25
10. p. Iz 58,1-9a; Mt 9,14-15
11. szo. Iz 58,9b-14; Lk 5,27-32

I. zsoltárhét

12. v. Ter 9,8-15; 1Pét 3,18-22; Mk 1,12-15
13. h. Lev 19,1-2.11-18; Mt 25,31-46
14. k. Iz 55,10-11; Mt 6,7-15
15. sze. Jón 3,1-10; Lk 11,29-31
16. cs. Eszt 14,1.3-5.12-14; Mt 7,7-12

17. p. Ez 18,21-28; Mt 5,20-26

18. szo. MTörv 26,16-19; Mt 5,43-48

II. zsoltárhét

19. v. Ter 22,1-2.9a.10-13.15-18; Róm 8,31b-34; Mk 9,2-10
20. h. 2Sám 7,4-5a.12-14a.16, Róm 4,13.16-18.22; Mt 1,16.8-21.24a
21. k. Iz 1,10.16-20; Mt 23,1-12
22. sze. Jer 18,18-20; Mt 20,17-28
23. cs. Jer 17,5-10; Lk 16,19-31
24. p. Ter 37,3-4.12-13a.17b-28; Mt 21,33-43.45-46
25. szo. Iz 7,10-14; Zsid 10,4-10; Lk 1,26-38

III. zsoltárhét

26. v. Kiv 20,1-17; 1Kor 1,22-25; Jn 2,13-25
27. h. Kiv 5,1-15a; Lk 4,24-30
28. k. Dán 3,25.34-43; Mt 18,21-35
29. sze. MTörv 4,1.5-9; Mt 5,17-19
30. cs. Jer 7,23-28; Lk 11,14-23
31. p. Oz 14,2-10; Mk 12,28b-34

A KATOLIKUS EGYHÁZ 1000 ÉVE A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

A LIBERALIZMUS KEZDETE

I. II. József halála után az Egyház helyzete némileg javult. Ismét megnyíltak az egyházmegyei szemináriumok. A felszlatott rendek is újjászerveződhetnek. Vagyonukat azzal a feltétellel kapták vissza, ha oktatással foglalkoznak.

A jozefinista eszméktől áthatott osztrák kormányzat azonban még mindig erősen beavatkozott az Egyház ügyeibe, és minden reformtörekvést megakadályozott, mivel a papság nagy része jozefinista szellemben nevelkedett, mely nevelés nem a hitben való megszilárdulásra és a papi buzgóság elmélyítésére helyezte a hangsúlyt, hanem a papokból elsősorban jó államhivatalnokokat akart nevelni. Az ilyen lanyha lelkületű papság vezetése mellett a világi hívekből is kivesszett a mélyebb egyházas érzés.

A hitélet elsorvadását és a vallási közömbösség kialakulását nem írhatjuk kizárólag a jozefinista államrend számlájára. A XVIII. században a felvilágosodás következtében kibontakozó elvilágiasodás Magyarországon is erősen éreztette hatását. Az 1790-es évektől egyre több egyházellenes irat jelent meg az országban. A nemesi, értelmiségi elit gondolkodását egyre inkább a felvilágosodás, majd pedig a liberalizmus eszméi határozták meg. A kibontakozó gazdasági fejlődés valamint a polgári forradalmak következtében napirendre került a feudális társadalmi és politikai rend teljes reformja. A jozefinizmus ideje alatt erősen keretek közé szorított Magyar Katolikus Egyház, elveszítve rugalmasságát, a reformok következtében felmerült kihívásokra nem tudott megfelelően reagálni, a polgári átalakulásban nem tudott igazán iránymutatóként részt venni.

Az 1840-es évektől megelégnkülő magyar nemzeti reformmozgalmak az egyéb reformok mellett Magyarország állami önállóságának helyreállítását tűzték ki célul, az elszakadást a bécsi központi kormányzattól.

A politikai változások következtében a Katolikus Egyház is elveszítette államvallási jellegét, emiatt vagyoni helyzete is alapvetően megváltozott. A püspökök az Egyház számára kérték az országgyűléstől az egyházi önkormányzat kialakításának lehetőségét, a kérést azonban elutasították. Ennek következtében az 1848-ban kezdődő nemzeti szabadságharc a hívek és a papság körében lelkes támogatókra talált. A szemináriumok kiürültek, és nemcsak a kispapok nagy része vonult be katonának, hanem számos pap is támogatta a megmozdulásokat. A papság, akár a szabadságharc mellett vagy ellen foglalt állást, nem sok köszönetet kapott. A szabadságharc vezetői és az osztrákok bosszúja egyaránt sújtotta a püspököket és a papokat. Sokan közülük börtönben haltak meg. A világosi fegyverletétel után a tábori lelkészeket az osztrák hadseregbe sorozták be.

2. A szatmári püspökség kialakulása

A hatalmas kiterjedésű egri egyházmegye püspökei, különösen Telkessy István és Eszterházy Károly azon fára-

doztak, hogy képzett papok és kántortanítók legyenek a helyreállított vagy újonnan épített templomokban, egyházközségekben. Nevükhöz fűződik az Egri Líceum felépítése.

Mivel az egri egyházmegye túl nagynak bizonyult, és Szatmár vidéke is, Máramaros is és a tőlük északabbra fekvő területek (Rahó, Munkács, Dolha) nagyon messze estek az egyházmegye központjától, Egertől, egyház-kormányzatilag szinte „senki földje” voltak, ezért tervezte meg II. József császár, hogy püspöki helynökséget létesít.

Az önálló szatmári katolikus püspökséget 1804. március 23-án alapították meg, és VII. Pius pápa augusztus 9-én törvényesítette. A hagyományos Szatmár megyén kívül magába foglalta Máramaros, Ugocsa és Ung megyéket is. Az egyházmegye lelkifejlődése leolvasható a külső kerettörténeten kívül azon is, hogy püspökeik mit tartottak fontosnak és a hívek számára boldogítónak. Az egyházmegyét az I. világháború végéig a következő püspökök vezették:

1. Fischer István (1807-1821) az oktatás megszervezését látta fontosnak. Püspöki líceumot állított fel, katolikus gimnáziumot, teológusképző főiskolát indított.

2. Klobusiczky Péter (1804-1821) ungi esperes-plébános felosztotta az esperesi kerületeket, gimnáziumi kollégiumok alapításával ösztönözte vidéken is a tanulási kedvet. A napóleoni háborúk végén és utána is ez a terület nagy éhínséget szenvedett, ezért első dolga „szeretetközpontok” szervezése volt.

3. Kovács Flóriánt (1821-1825) beteges természete megátolta a tevékeny apostoli működésben.

4. Hám János (1827-1857) harminc éven át kormányozta az egyházmegyét. Méltán mondhatjuk róla, hogy ő formálta ki az egyházmegye egész arculatát. Apostoli munkája és irányítása átfogta az egész terület életét.

5. Haas Mihály (1858-1866) idejében jöttek vissza régi rendházaikba a jezsuita szerzetesek. Ő is az oktatásra fordította a hangsúlyt. Újságokat, könyveket adott ki. Pedagógiai tanfolyamokat indított. Beteggondozókat és árvaházakat létesített Kárpátalján.

6. Bíró László (1866-1872) Hám János munkatársa volt, ezért érthető, hogy ő is a szegényekre, árvákra, öregekre valamint a tanuló ifjúságra figyelt.

7. dr. Schlauch Lőrinc (1873-1877) minden plébániára papi könyvtárat szervezett. Az iskolai tanítást minden Kárpátaljai faluban bevezette és ellenőrizte.

8. Meszlényi Gyula (1877-1905) a világi társulások előmozdításán dolgozott. Kulturális tevékenysége is jelentős.

9. dr. Boromissza Tibor munkássága (1906-1928) idején az egyházmegye kormányzását a politikai határok változása nehezítette. Szociális és karitatív tevékenységekben nyújtott maradandót.

3. A Magyar Katolikus Egyház a kiegyezés után

Az elnyomás két évtizede alatt a Katolikus Egyház nem-

csak a forradalom romjait igyekezett eltakarítani, hanem ezt a politikailag szélcsendes időszakot belső szerkezetének megszilárdítására használta fel. Szívvel-lélekkel munkálkodott a magyar néppel együtt a nemzet jövőjén, pedig tudta, hogy a szabad hazában még igen nehéz harcok várnak rá.

1867. június 8-án világraszóló pompával koronázták meg I. Ferenc Józsefet, Magyarország apostoli királyát. A király fejére az új prímás, Simor János és gróf Andrássy Gyula miniszterelnök és nádorhelyettes tették fel Szent királyunk koronáját.

A politikában végbement változások következtében elérkezett az idő, hogy a Katolikus Egyház végre visszazerezze függetlenségét, és politikai befolyástól mentesen tudja betölteni küldetését az emberek között.

A püspökök nem akarták, hogy a liberális magyar kormány beleszóljon az egyházi kinevezésekbe, és ellenőrzése alá vonja a katolikus iskolákat és szervezeteket. Eötvös József vallás- és oktatásügyi miniszter felkérte a prímást és a püspököket, hogy dolgozzák ki a katolikus „autonómia” (független önkormányzat) tervezetét.

Eötvös József halála miatt az autonómiai törekvésekből semmi sem valósult meg. Sem állami, sem egyházi oldalról nem akadt szorgalmazója. Ahhoz, hogy az egyház önállósága szilárd alapokon nyugodjon, a vezetők felismerték, hogy mindenekelőtt belső, a lelki élet területén végbement reformra lenne szükség.

A század végéhez közeledve egymás után jöttek létre a társadalom különböző szintű rétegeit magába tömörítő katolikus szervezetek: Mária Kongregáció, Katolikus Legényegylet és Oltáregylet...

Nagy figyelmet szenteltek a papképzés színvonalának növelésére, a papság továbbképzésére, a katolikus könyvkiadás és sajtó megszervezésére.

Sok új szerzetesrend kezdte meg működését az országban, különösen olyanok, melyek neveléssel és betegápolással foglalkoztak.

A századforduló keresztény újjászületése azért eredményezhetett sikeres áttörést, azért érhetett el tartós eredményeket, mert a megújulás egymással párhuzamosan több területen is végbement: a politikában, a társadalmi szervezetekben, a sajtóban, a szociális munkában, a lelkipásztorkodás és igehirdetés módszereiben és minőségében. És nem utolsósorban a külső változásokat egy mélyreható belső, lelki megújulás, a gyakorlati vallásosság újjáéledése kísérte és alapozta meg.

4. Egyházi élet a századfordulót követő Magyarországon

A századforduló időszakában előtérbe került autonómiai törekvések mellett fontos esemény zajlott le, 1869 és 1870 között Rómában megtartották az I. Vatikáni zsinatot. Határozata a „pápai tévedhetetlenségről” a jozefinizmus

nyomait magán viselő liberális politikai és egyházi fórumokon heves vitát váltott ki.

A római döntések következtében kialakult viták a Németországban kezdődő úgynevezett „kultúrharcba” torkolltak. Magyarországi hatása csak az iskolaügyre és az évekig elhúzódott, házassággal kapcsolatos jogi kérdésekre korlátozódott.

A vereségek, melyek a magyar katolicizmust az egyházpolitikai harcok szinte minden területén érték, ráébresztették a katolikus táborra, hogy politikailag is szervezkednie kell. Ebből a megfontolásból született meg az első katolikus politikai párt: a Néppárt. Alapítója gróf Zichy Nándor. A párt működésének köszönhetően Magyarországon megindult a keresztény-szocialista mozgalom.

Az egyházpolitikai harcok lezajlása után az Egyház és az állam között nagyobb hullámokat verő sűrűlódások már nem fordultak elő. A Katolikus Egyház helyzete az átalakulás következtében alig veszített külső fényéből. A főpapok közjogi méltóságukat és javadalmaikat továbbra is megtartották.

A kialakult politikai helyzet lehetővé tette, hogy a Magyar Egyház végre hozzáfogjon a belső lelkiélet átformálásához, a katolikus hitélet megújításához és a hívek vallási buzgalmának felélesztéséhez. Az ebbe az irányba kifejtett tevékenység sokkal sikeresebb és hatékonyabb volt, mint a politikai és szociális szervezkedés. Az egyházon belül tehát egy sikeres belső megújulás ment végbe.

A megújulás eszközei:

– A lakosság nagy arányú növekedése egyre erőteljesebben követelte az újabb templomok építését, plébániák létesítését, mert a meglévő templomok gyakran túl messze voltak az újabb településeken lakó hívektől, a plébániák papjai pedig nem tudták ellátni a felduzzadt városokban és külvárosokban élő tömegeket.

– A templom- és plébániahiánnyal kapcsolatos lelkipásztori gondokon sokat enyhített a mozgó pasztoráció. Leghatásosabb változata a népmisszió, illetve a lelkigyakorlatok voltak. A hosszú ideje szünetelő népmissziók felújítása elsősorban a jezsuiták érdeme, akik nagyban hozzájárultak az ország hitéletének fellendítéséhez. Közülük is kiemelkedik Prohászka Ottokár, aki hatásos lelkigyakorlatos beszédeivel az ország apostolává lett.

– A katolikus jövő érdekében a legfontosabb feladat az ifjúság vallásos nevelése volt. Ez legeredményesebben a katolikus iskolákban történt. Ebben az időszakban az egyház nagy súlyt helyezett a régi iskolák felújítására és újak létesítésére.

– Az egyház annak érdekében, hogy híveit vallásilag buzgóbbá tegye és felebaráti szeretetre serkentse, vallási szervezeteket hozott létre. Így jöttek létre a különböző társadalmi szinten élő, munkakörben dolgozó egyesületek, kongregációk és katolikus körök.

– Fontos missziót látott el a katolikus sajtó, mert ezen keresztül még szélesebb néprétegekhez juthattak el a katolikus tanítás és a keresztény élet hírei. Az egyházellenes sajtótámadások kivédésére Bangha Béla „a sajtó apostola” indított erőteljes világnézeti harcot, hogy az egyház érdekeit védelmezze.

TEOLÓGIAI TANFOLYAM – EGY FÉL ÉV TÁVLATÁBÓL

1999 őszén harmadik alkalommal indult útjára egyházmegyénkben a hároméves teológiai felnőtt továbbképző (korábban: Hitoktatóképző) tanfolyam Munkácson. Szeptember harmadik szombatján közel százan gyűltünk össze a kápolnában, római és görög katolikusok, hogy a Szentlélek Isten segítségét kérjük az előttünk álló évekhez, munkához. Talán írhatnám, hogy mind fiatalok, hiszen úgy gondolom, hogy aki vállalja a rendszeres tanulásnak, az új ismeretek befogadásának, a vizsgákra való készülésnek és az azokkal való megbirkózásnak nem kis feladatát, az szellemében, lelkében biztosan fiatal, még ha esetleg „többnyár is van a háta mögött”, mint másoknak.

Azóta eltelt egy fél év, túljutottunk az első vizsgaidőszakon. Ez az álmom jó alkalom arra, hogy egy kicsit visszatekintsünk: miért is fogtunk bele vállalkozásunkba, mit sikerült eddig elérni, megvalósítani, és milyen elhatározásokkal akarjuk folytatni a jövőben.

Miért is jelentkeztünk tehát a tanfolyamra? Kinek-kinek más lehetett az indítéka, de az biztosan közös szándék volt, hogy hitünket mélyebben megismerjük, vallási ismereteinkben mindinkább előrehaladjunk. És ez minden hívő feladata is, hiszen ahogyan nem elégszünk meg pl. számtanból annyival, hogy első osztályos korunkban megtanultunk 1-től 10-ig összeadni és kivonni, úgy hittani ismereteinkben sem elégedhetünk meg azzal a szinttel, amit, mondjuk, elsőáldozásra vagy bér-málkozásra készülve annak idején megtanultunk.

Vannak aztán többen, akik kifejezetten arra készülnek, hogy hitoktatóként adhassák tovább hitünk tanítását. Mai körülményeink között pedig ez elengedhetetlen, hiszen papjainknak sokszor 4-5 település lelképásztori szolgálatát is el kell látniuk, ez pedig elkötelezett világi segítőtársak nélkül emberfeletti erő-

szítést kíván tőlük. Örömteli és reményre okot adó ezzel kapcsolatban az, hogy olyan településekről is jöttek hallgatók, ahol (még?) nincs katolikus egyházközség. A református vagy éppen ukrán többségű falu szívegynéhány katolikus hívője távolabbi településekre jár be szentmisére. Háttha éppen az itt végző testvérek lesznek azok az apostolok, akik össze tudják fogni településük híveit, hogy a gyermekek helyben tanulhassanak hittant, a fiatalok, felnőttek összejöjjenek bibliavizsgákra, közös imádságra stb.

A következő kérdés: meddig sikerült ős óta eljutnunk? Erre kézenfekvő, ha valaki azzal válaszol, hogy milyen eredménnyel sikerült a félévi vizsgáit leadni. Azt gondolom azonban, hogy ez csak részben mérhető. Van egy másfajta mérce is, amit az előzőnél fontosabbnak érzek, és amit Jézus így fejez ki: „Gyümölcsükről ismeritek föl őket (Mt 7,16).” Tudniillik az, hogy mit tettünk magunkévá az elhangzott dolgokból, hogy sikerült-e egy lépéssel közelebb kerülnünk az Igazsághoz, a Szeretethez, hogy mindennapi életünkön meglátszik-e, hogy szorosabban akarunk kapcsolódni Krisztushoz. Gondoljunk csak azokra a „házi feladatainkra”, hogy naponta olvassuk a Bibliát, az Isten üzenetéből minket személyesen megérintő gondolatokról, indítatósokról lelki naplót vezessünk, hogy egy-egy konkrét evangéliumi szakaszt elmélkedjünk át... Vajon komolyan vettük-e ezeket? És azért tettük-e, hogy az élő Istennel találkozzunk, vagy esetleg csak kötelességből olvassuk napi 10 percet a Szentírást, hogy a tanár kérdésére majd nyugodt lelkiismerettel válaszolhassuk, hogy igen, készültem.

És ha ezen elgondolkodunk, az át is vezet minket a harmadik kérdésre, hogy hogyan tovább. Mindenekelőtt adjunk hálát a Jó Istennek, aki idáig vezetett bennünket, adjunk hálát a lehetőségért, hogy tanulhatunk, ké-

pességeinkért, amivel az Úr megajándékozott minket. És egy megújított elköteleződéssel, megújított elhatározással lépünk a következő félévbe; azzal, hogy Istent tesszük első helyre az életünkben, hogy minden munkánkat Ővele, az Ő dicsőségére kezdjük, folytatjuk, hogy majd Ővele érhesünk célba is – reményeink szerint 2,5 év múlva, a tanfolyam befejezésekor is, és egykor majd örök célunkhoz is.

Hadd fejezzem be egy biztatással minden társam felé. Ha valakinek nehézségekkel is meg kellett küzdenie, ha egy-egy vizsgát esetleg nem sikerült olyan eredménnyel leadnia, ahogyan szeretne volna, azért ne csüggedjen el! Mert Isten a jóban való kitartást, a hűséget jutalmazza. S minden ember pontosan annyit ér, amennyit Isten szemében ér – sem többet, sem kevesebbet.

Végül, de nem utolsó sorban hadd köszönjem meg mindnyájunk nevében tanáraink fáradozását, türelmét, töretlen lelkesedését, amellyel – annyi sok egyéb feladatuk mellett vállalva még ezt a munkát is – utat mutatnak nekünk, bátorítanak, vezetnek bennünket az egy közös Cél felé! A Jó Isten áldása legyen mindnyájukon egész életünkben!

S mondjuk mindannyian Szent Pállal: „Futok a kitűzött cél felé, annak a hivatásnak jutalmáért, amelyre Isten fölülről hívott meg Krisztus Jézus által (Fil 3,14).”

N.K. Huszt

Láthatatlannak lenni, a többiektől mindent elfogadni, szüntelenül tanulni, sohasem tanító, hanem mindig tanítvány lenni: ez a tanítás legideálisabb formája.

Maurice Blondel

Bár szétszakadva él az Egyház, Krisztusban mégis egy lehet!

Ökumenikus imahét a keresztények egységéért

2000. január 16-23.

Napjainkban egyre sürgetőbbé válik az ökumené kérdése. Az Egyházak Ökumenikus Tanácsa évente egy hetet jelöl ki, hogy különböző felekezetű emberek keressék közös útjukat Krisztushoz. Ez különösen fontos vidékünkön, ahol a felekezeti megoszlás mellett még nyelvi különbségek is vannak.

Kárpátalja különböző részein más-más módon élték meg ezt a hetet. Sajnálattal kell tudomásul vennünk azt is, hogy vannak egyházmegyénkben olyan települések is, ahol egyáltalán semmilyen kezdeményezés nem történt. Viszont minden rossz mellett van valami jó is, és örülnünk kell annak, hogy vannak olyan helyek, ahol viszont egész héten keresztül esténként összegyűltek a keresztények, hogy közösen dicsérhessék az Urísten, hálát adjanak neki minden jótéteményéért.

Ilyenek közé tartozik Ungvár is, ahol egész héten át különböző helyeken gyűltek össze a hívek. Szerencsére sikerült megoldani a nyelvi nehézségeket is, mert az első három alkalmat magyarul, a másik hármat pedig ukrán nyelven tartották.

De honnan is ered az ökumenizmus, és mi az, amit feltétlenül tudnunk kell róla? A mozgalom megteremtője, Nathan Söderblom Svédországban született 1866-ban. 1901-ben tanulmányai befejezése után a vallástörténet professzora lett. 1914-től uppsalai lutheránus érsek és a svéd egyház feje.

1919-ben ismertette Az Egyházak Ökumenikus Tanácsának programját. Ez volt az első lépés a keresztény egység felé. Terve 1948-ban valósult meg, és megalapították az Egyházak Világtanácsát. Az alapító, Vissert Hooft öt munkatárssal kezdte tevékenységét, ma pedig már egy egész háztömböt foglal el az intézmény Genfben.

XXIII. János pápa megválasztása után hamarosan meghirdeti a II.

Vatikáni Egyetemes Zsinatot. Ennek célja az Egyház megújulása és a keresztények egységéhez vezető út előkészítése. Egy alkalommal ezt mondta: „Néha könnyebben szót értek egy ateistával vagy kommunistával, mint egyes fanatikus katolikusokkal.” Nagy ökumenikus pápává vált, akinek sikerült elérnie a keresztények közötti dialógust. „Isten küldte őt” – mondta a Lutheránus Világszövetség elnöke. A Szentatya alig ötéves pápasága alatt az egyháztörténet új korszakának nyitott kaput. A keresztény egység titkárságának elnöke, Bea bíboros 1962-ben így prédikált az ökumenéről: „Ebből az együttműködésből nagyszerű példa származik, amennyiben több mint 1000 templomot engedtek át nagylelkűen istentiszteletek céljára; szeretném ezt az alkalmat megragadni, hogy evangé-

likus testvéreinknek teljes szívből mondjak köszönetet szeretetük ilyen megnyilvánulásáért.” A bíboros több ízben meglátogatta az anglikán egyház prímását és a konstantinápolyi ökumenikus pátriárkát.

A közös vonások kölcsönös észrevétele az ökumené alapja, hisz nem azt kell keresnünk, ami eltávolít bennünket, hanem, ami összeköt. A közös dolgokat kell keresnünk felekezetek, nyelvek, színes és fehér bőrűek, férfiak és nők, fiatalok és idősök között. Ez különösen fontos a világnak ezen a csodálatos és gyönyörű táján, Kárpátalján, ahol oly sok nemzetiség és felekezet él együtt már több évszázada.

Adja meg az Urísten, hogy mihamarabb egy akol legyünk mindnyájan, és Jézus legyen a mi Pásztorunk!

Mikulyák László

Az ökumenizmus

*nem politika,
hanem mélyebb hűség Jézus Krisztushoz és Egyházához.*

*Nem az egyesült keresztények frontja az ateizmus ellen,
hanem közös, keresztény törekvés a szívek megtérésére.*

*Nem engedékenység a hitben, lemondás saját múltunkról,
sem pedig a vallási különbségek elkendőzése,
hanem a keresztények közös törekvése saját örökségük
alaposabb megismerésére és mások vallási értékeinek tisztelete: egyenrangúak párbeszéde keresztények között.*

*Nem hívek toborzása saját közösségünk részére,
hanem törekvés arra, hogy mindnyájan – a különbözőségeinkben – minél
közelebb kerüljünk Krisztushoz, és általa egymáshoz és minden emberhez.*

*Nem „divat”,
hanem mély és igazi hit jele.*

*Nem megfontolt taktika,
hanem remény, hogy Isten megadja a világnak a megtérés kegyelmét.*

*Nem ítélet a keresztény múltból,
hanem hit a keresztény jövőben.*

„A Jó Isten jó eszköze szeretnék lenni...”

Beszélgetés Papp Anikó ferences nővérrel

Anikó nővér immár nyolcadik esztendeje teljesít szolgálatot Felső-Tisza vidéken, ahol nagyon nagy erőfeszítéseket kell tenni a magyar nyelv megtartásáért. A nővér a técsői plébánián lakik segítőtársával. Innen jár át Viskre és Bustyaházára is, hogy a hitoktatásban és a karitatív feladatokban segítségére legyen Ferenc atyának, aki ennek a vidéknek a lelkipásztora. Annak idején jómagam is hittanosa voltam. Munkájáról, tapasztalatairól és terveiről kérdeztem őt.

Milyen sugallatra jött Anikó nővér Kárpátaljára? Hogyan fogadták?

A ferences atyák 1991-ben nyári foglalkozás vezetésére hívtak segítőket Kárpátaljára. Ebben az akcióban vettem részt, és így Visken egy szűk hónapot töltöttem el Ulrich Magdolnával, egy tanárnővel.

Megható volt számunkra, hogy a nyári kánikulában a gyerekek 70-80-as létszámmal milyen lelkesen és kitartóan jártak a foglalkozásokra. Itt meglehetősen rossz körülmények között zsúfolódtunk össze, hiszen a viszszakapott plébánia épülete még leromlott, tatarozásra váró állapotban volt. Témáink a magyar irodalomtól a matematikán és éneken keresztül a hittanoktatásig terjedtek. Piciktől egészen 17 éves korig jöttek gyerekek, ifjak. Ezt magyarországi gyerekekkel nem tudtuk volna hasonlóan megszervezni. – Mindig kedves emlékünkhöz marad ez a nyár.

Akkor fejezte ki Antal atya az igényét, hogy ez jó volt, de csak egy csepp a tengerben, az egész iskolaévré is jó lenne, ha lenne segítőtárs. Tehát ilyen előzetes tapasztalat után érkezünk a következő évben Weidinger Annával Técsőre „hosszabb” időre, hogy az egyházközség segítségére legyünk, főképpen a hitoktatásban és a karitázmunka szervezésében.

Mindenütt nagy szeretettel fogadtak, és mindig bőven voltak jelentkezők programjainkra. Most is jellemző Kárpátaljára, hogy az emberek szíve szivacsoként issza az Isten országáról szóló tanítást. Kezdetben ez még inkább érezhető volt.

Volt-e valami, ami nehézséget jelentett Anikó nővér számára?

Nehézséget az utazás jelentett. Szlatinára is járunk hitoktatást végezni Hudra Lajos atya plébániájára, illetve a magyar iskolába. Akkor külön sofőr jött értünk és hozott aztán vissza, bár mindössze 25 km a távolság, de tömegközlekedési eszközzel nem lehetett megoldani. Később egy viski családapától fél évre kölcsön kaptunk egy autót, amíg a plébánia sajátot nem kapott.

Volt-e igény világi hitoktatókra? Ha igen, akkor hogyan tudták megszervezni a segítőket?

A világi segítőket még Antal atya kezdte szervezni, aztán 1994-től a felnőttképzés beindítása jelentett nagy lépést, amelyen fiatalok és idősebbek is nagy áldozatvállalással három évig tanultak. A técsőiek például a hajnali 5 órás vonattal indultak, hogy Nagyszőlőse érjenek a kezdésre.

Milyen különbségeket fedezett fel a magyarországi és kárpátaljai hittanosok nyitottsága között?

A magyarországi gyerekek alapvetően más életritmusban élnek. Rengeteg különórájuk, hétvégi programjuk, edzéseik vannak. Jobbára azok a gyerekek a hittanosok, ahol a szülők is gyakorló hívők. Kárpátalján a gyerekek jöttek, mert ráérték, és érdekes volt a hittan, aztán ők hozták a szüleiket az Egyházba, hiszen ezek a szülők semmilyen nyilvános oktatásban nem részesültek.

Nyaranként több hittantábor is van. Hogyan sikerül ezeket megszervezni és kik foglalkoznak a gyerekekkel?

A hittantáborok nagyon fontosak a gyerekek életében. Közösségek alakulnak, más-más helységek gyerekei megismerkednek egymással, és gyakorolják az elméletben tanultakat: közös ima, őrangyalszolgálat, fegyelmezettség, testi erőpróba a túrákon stb. A megszervezésben mindig sok a nehézség, és minden tábor sokak áldozatos munkája árán valósul meg, de ez a Gondviselés kézzel-fogható bizonyítéka. Igazán nagy baj soha nem történt. A táborozók száma egyre nő. Most az utolsó nyáron tíznél több csoportot szerveztünk. Mindig nagy gond az utazások lebonyolítása.

Kezdetben több magyarországi nyaralást szerveztünk, most inkább az egyházmegye plébániáin kialakított

táborozások az elérhető számunkra. Szívesen jöttek magyar diákok is segíteni.

Mi az, amit meg szeretne valósítani itt, Kárpátalján?

A további terveim? Messzire soha nem gondolok. Mint a lépcsőfokok, úgy mutatkoznak a feladatok fokról fokra. Amíg az egészségem engedi, addig itt szeretnék Kárpátalján szolgálni, a ferences atyák segítőjeként.

A karitászfeladatok bővítését tartom még fontosnak, pl. árvaház létrehozását. Ezekben a Jó Istené a nagyobb szerep, én csak jó eszköze szeretnék lenni.

Köszönjük szépen a beszélgetést, és a Magaságbeli bőséges áldását kérjük további munkájára és kívánjuk, hogy kitűzött céljai megvalósuljanak.

Mikulyák László

Bemutatkozik Kerekhegy

Történelmi adatok szerint a település keletkezési ideje a török időkre tehető. A Nyírségből és Bihar megyéből menekülő magyar lakosok találtak itt alkalmas helyet a megélhetésre, mivel a felszín alatt könnyen kitermelhető kősót letek. Ezt szekerekkel szállították a közeli helységekbe. A sóbánya a XVIII. század elejéig működött, akkor víz lepte el. Máig található még sós vízforrás a hegyen.

Ez a falu Técsőtől 15 km-nyire északra, egy hegyekkel körülvett völgyben fekszik. A técsői járás legkisebb falva, mindössze 120 házból áll.

50 évvel ezelőtt a lakossága színmagyar volt. A szovjet rendszer alatt a magyarság csökkent, sokan elköltöztek Szlatinára és Técsőre, helyükre ukrán nemzetiségűek települtek be.

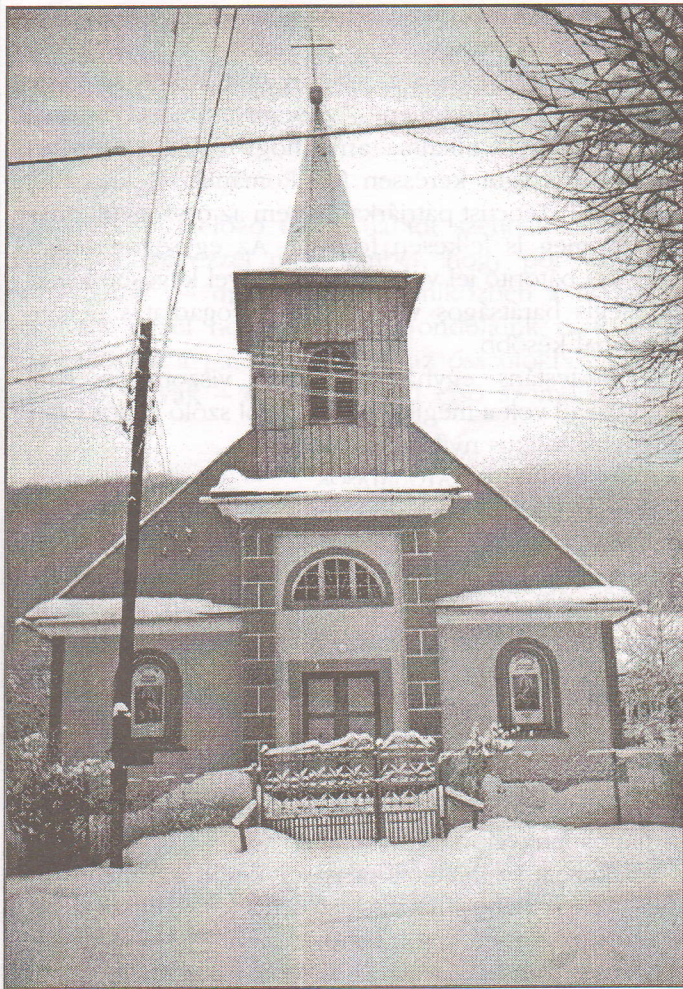
Vallási eloszlása: római és görög katolikusok élnek itt 60-40%-os arányban.

Templomát a XVIII. század elején építették a római katolikus rítusnak megfelelő stílusú, művészi festéssel, de mindvégig közösen használták a hívek. Kb. 250 négyzetméter alapterületű, védőszentje Szt. Félix pápa.

A templom felújítására sok éven át – saját erőnkől – képtelenek voltunk. Antal püspökünk a kerekhegyi templom sorsát, ami előző filiája volt, szíven viselte, és kezdeményezte felújítását. 1999-ben a püspökségtől, Ferenc atyától kaptunk támogatást, ezenkívül egyéb adományokból valamint saját fizikai munkánk hozzáadásával sikerült templomunkat kívül-belül tatarozni, padlózni és újrafesteni. Egy helybeli festőművész, Feninec Miroszlava ingyenesen felajánlott munkával végezte a belső restaurálást.

Titulusunk vászonfestmény oltárképe szorul még restaurálásra, amihez további segítségre lenne szükségünk.

Plébánosunk, Ferenc atya rányitása és egyéb gondoskodása kísérte munkánkat. A templomba járók száma az utóbbi két évben növekedett, ami nagyban köszönhető annak, hogy Ferenc atya 2 nyelven végzi a liturgiát, hitoktatást és szentség-kiszolgáltatásokat.

Hálás szívvel köszönjük Isten gondoskodását, és kicsit büszkék is lehetünk, hogy falunkban egy állandó diakónus szolgál, 2000-ben pedig Snep Román diakónus pappá való szentelésére készülünk.

Pataki Emil,
diakónus

Az 1999-es év rövid vatikáni mérlege: ökumenikus sikerek és három szinódus

A MILLENNIUM JEGYÉBEN

1999 a Vatikán számára a nagy Jubileumra való készülődés jegyében telt. Alig van olyan pápai beszéd, melyben ne szólt volna II. János Pál pápa a 2000. év jelentőségéről. E beszédekben a pápa arra törekedett, hogy elhatárolódjon a világban eluralkodott világvégevárásoktól és sokszor ködös millenniumi elképzelésektől.

Az ökumenikus, pasztorális és missziós törekvésekben is meghatározó volt a jubileumi készüllet. A pápa számtalan csoportot hívott meg Rómába ünnepelni. Lesz Jubileum a szerzeteseknek, a kézműveseknek, a művészeknek, politikusoknak, a migránsoknak, a családoknak, a misszionáriusoknak és a fiataloknak. Teológiai csúcspontot jelent majd az Egyház „bocsánatkérése” a nagybőjt első vasárnapján.

ÖKUMENIKUS SIKEREK

1999 eseményekben gazdag év volt. Külön sikereket könyvelhet el az ökumené. Ez év májusában a pápának első ízben nyílt alkalma arra, hogy egy többségében ortodox országot keressen fel: Romániát. Bukarestben nemcsak I. Teoctist pátriárka, hanem az összegyűlt óriási embertömeg is lelkesen fogadta. Az egységre történő felhívása bátorító jel volt. Valamennyivel kevésbé lelkes, de mégis barátságos volt a grúziai fogadtatás néhány hónappal később.

A protestáns egyházakkal való viszonyban nagy jelentőségű volt a megigazulás tanáról szóló közös evangélikus-katolikus nyilatkozat aláírása.

A SZINÓDUSOK ÉS LÁTOGATÁSOK

Fontos eseménynek számított az Európa-szinódus, mellyel az egyház az új évezredre való ráhangolódást célozta meg. Bár a szinóduson elhangzott helyzetképek nem voltak optimisták és megállapítást nyert, hogy Kelet és Nyugat között még messze nem sikerült lebontani az akadályokat, mégis a remény érzésével zárult a konferencia.

II. János Pál pápa az amerikai és ázsiai szinódus záróaktusaként látogatást tett az USA-ban és Mexikóban, illetve Indiában. Igazi diadalmat volt a pápa júniusi, 14 napos lengyelországi utazása.

Felekezeti közti találkozóra is sor került a Vatikánban, ahol a pápa hangsúlyozta közös felelősségünket a békéért és az emberi jogok biztosításáért.

NAGYLÉPTÉKŰ HELYREÁLLÍTÁSI MUNKÁK BEFEJEZÉSE

A Vatikánban a külsőségekben is sok változás történt. Hosszú évek restaurálási munkái után a Jubileumi évben a Szent Péter-katedrális egykori pompájával várja a zarándokokat. Az eddigi egységes szürkét számtalan szín váltotta fel; sokak számára még idegen ez a változás. Az évszázadok szennyétől megtisztított oszlopok a téren kellemes meglepetést jelentenek. Első ízben a történelemben teljes egészében felújították a Sixtus-kápolnát.

Ukrán fiatalok tanulnak teológiát Innsbruckban

Innsbruck: Egy évszázada, 1899 óta tanulnak ukrán fiatalok teológiát Innsbruckban. Közülük idővel sokan jelentős személyiségek lettek. A tavalyi esztendő utolsó napjaiban a Kaniziánum, vagyis a helyi papkolégium és a teológiai fakultás ukrán-bizánci rítus szerint a jezsuiták templomában szent liturgia keretében megünnepelte a Jubileumot. Az ünnepséget tovább folytatták a Leopold császárról elnevezett teremben. Itt előadásokra került sor. A rendezvény egyik csúcspontja a Lvovi Papi Szeminárium kórusának fellépése volt. Az ünnepségen megemlékeztek az ukrán egyház háború utáni nehéz sorsáról. Ebben az időben ugyanis számos hazájából menekülni kényszerült ukrán végzte tanulmányait Innsbruckban. Vallásuk és hitük gyakorlása miatt üldözték őket és ezért kényszerültek távozásra. Ez volt a sorsa az ukrán bizánci szertartású egyház mostani vezetőjének, Miroszláv Lubachivsky bíborosnak is, aki 1937-től tanult Innsbruckban, átélve a hitleri időben a teológiai fakultás feloszlását. Innen Svájcba menekült, ahol 1943-ban fejezte be tanulmányait. A falak 1991-ben történt lebontása után tért csak vissza hazájába, oly sok honfitársához hasonlóan. Iwan Dacko prelátus például 1967 és 1974 között tartózkodott Innsbruckban. Jelenleg kilenc ukrán tanul Innsbruckban a teológiai fakultáson, egy olyan egyházat képviselve, amelynek több mint ötmillió hívője, kétezer papja, ezer szeminaristája van. Olyan egyház ez, amely a vértanúság hosszú ideje után ismét fellendülésben van. Az innsbrucki teológiai fakultásnak és a Kaniziánum papi kollégiumnak az a célja, hogy Kelet-Európa népei között a megbékélés és az együttműködés légkörét teremtsék meg, ugyanis abban az időben, amikor még úgy látszott, hogy a kelet-európai ateista uralom évszázadokon keresztül fennáll, itt képezték ki azokat a vezetőket, akik értékes és hasznos munkát végeztek.

1999 mártírjai

Aprószentek ünnepén tette közé a Fides katolikus hírügynökség az 1999-ben meggyilkolt vértanúk névsorát. E szerint a hír szerint a múlt évben 31 egyházi személy szenvedett vértanúhalált a misziókban. Ezek között 17 pap, 8 apáca, 4 szeminarista és két katekéta található. Földrészekre lebontva tizenötön Afrikában (Angola 6; Sierra Leone 3; Burundi 2; Kongó 2; Guinea és Dél-Afrika 1-1), tizen Ázsiában (Kelet-Timor 9; India 1), hatan Latin-Amerikában (Kolumbia 4; Ecuador és Dominikai Köztársaság 1-1) haltak meg hitükért. Az áldozatok között öt európai is van.

Nagyböjti Kalauz

AJÁNLÁS ÉS ELŐSZÓ

Keresztény katolikus életünk forrása és csúcspontja a szentmise liturgiája, amin legalább hetente egyszer, vasárnaponként részt veszünk, hogy így adjunk hálát a Jő Istennek az elmúlt hét ajándékaiért, és erőt merítsünk a következő hétre. A szentmisébe igyekszünk mindnyájan tevékenyen bekapcsolódni, hogy Jézus Krisztus húsvéti titkában részesüljünk. Figyelmesen hallgatjuk a Szentírás szavain keresztül Isten Szavát, aki bennünket gazdagítani akar szeretetből fakadó ajándékaival.

Ennek elősegítésére kalauzra van szükségünk. Erre szolgál a homília, ehhez szeretne ez a Nagyböjti Kalauz is segítséget nyújtani. Hasznos lehet mind a betegeskedő testvéreink számára, mind pedig azon hívőknek, akik nem jutnak magyar szentbeszédhez a nagy szétszórtságban, de szívük mégis a magyar nyelv szépségein keresztül óhajtja dicsérni az Urat.

Mindazoknak, akik közreműködtek ezen elmélkedések előkészítésében, az a bő vágya, hogy a Nagyböjti Kalauz használata által magyar híveink Kárpátalján egyre inkább részesei legyenek annak a liturgikus megújulásnak, melyet a II. Vatikáni Zsinat indított el, és amelynek megvalósítása mindannyiunk szívügye.

Összeállította: Imre testvér

(A jelen Kalauz eredetileg – mintegy 15 évvel ezelőtt – P. Dengl Miklós ferences atya ötlete volt, aki akkor a Katolikus Magyarok Vasárnapja Kiadóvállalat igazgatója volt Youngstownban (USA), és aki ilyen Kalauzzal szeretne volna segíteni a határokon túl élő magyarok liturgikus életét.)

B. ÉV HAMVAZÓSZERDA

O: Mindenki tartson bűnbánatot, s az Úr megkegyelmez. S: Itt az idő: engesztelődjünk ki Istennel! E: Helyesen gyakoroljuk az alamizsnálgóds, imádkozás és böjtölés erényeit!

A hamu napja, a nagyböjt (vagyis a húsvéti előkészületi időszak) első napja. Amit mi manapság hamvazószerdán átélünk, csak csekély maradványa annak az ünnepélyes szertartásnak, amelyet régen a püspök a nyilvános vezeklőkkel végzett. Ha valaki súlyos, nyilvános bűnt követett el, a nagyböjt kezdetével vállalnia

kellett érte a nyilvános vezeklést is. Így volt ez szokásban az Egyházban a IV. századtól egészen a X. századig. A nyilvános vezeklés mindenekelőtt az eucharisztikus közösségből való kizárásban állott; emellett a vezeklő elégtételi cselekedeteket is gyakorolt: imádságot, önmegtagadást, böjtöt. Mielőtt a vezeklőket az egyházi közösségből kizárták volna, ünnepélyesen átadták nekik a vezeklőruhát, fejüket hamuval hintették meg, s ezután a püspök kikísérte őket a templomból a templom kapuja elé. „A vezeklők kitaszítása” megrázó szertartás volt, ami a hívők számára is komoly prédikációszámba ment. Később enyhített az Egyház a bűnbánati fegyelmen, s ettől kezdve titokban rótták ki az elégtételt. De a középkor óta önként vette magára az összes hívő a hamuval való meghintés vezeklőszertartását.

A hamut az előző évről maradt szentelt barkákból nyerik. „Emlékezzél meg, ember, hogy por vagy és porrá leszel!” – mondja a pap, miközben a hamuval keresztet rajzol homlokunkra. Gondoljunk csak arra, hogy először a paradicsomban, az összülőkhöz hangzottak e szavak – ez volt a föld első szomorú hamvazószerdája!

(Parsch Pius: Üdvösség éve, 2:45)

ELSŐ OLVASMÁNYHOZ (Jo 2,12-18)

A sáskajárás természeti csapása (a könyv első része – nem szerepel a mai olvasmányban) az eljövendő végidő hirdetése, Jahve napjára figyelmeztet. A bűnbánat biztosítja a veszedelemből való menekülést. A bűnbánat alól senki sem kivétel. Joel mindenkit: papokat, laikusokat, öregeket, fiatalokat figyelmeztet, hogy mindnyájunknak szüksége van bűnbánatra, megújulásra. S akkor az Úr megkegyelmez népének. Joel, a tizenkét kisebb próféta egyike, a „pünkösdi prófétája”, de egyúttal a bűnbánaté, a böjté és az imáé is. Imáit a nagyböjt liturgiájában is használjuk.

SZENTLECKÉHEZ (2KOR 5,20-6,2)

Szt. Pál kér minket, hogy Krisztus példáját követve gyakoroljuk az erényeket, hogy aztán elnyerjük az üdvösséget. „Most van itt az idő”, most, itt a nagyböjtben kell lelkünket előkészíteni a húsvéti ajándéokra.

Isten „bűnné” tette Fiát (5,21), mert Krisztus magára vállalta a világ bűneit, és áldozatul adta magát a bűnök levezlésére.

EVANGÉLIUMHOZ (Mt 6,1-6.16-18)

Az erény legfőbb gyakorlatai a farizeusok számára (és a miénkre is) az alamizsna, az ima és a böjt. A hegyi beszéd során Jézus ezek helyes megélésére tanít.

A szemek kívánságának megfékezésére az alamizsna szolgál, de ne fitogtassuk, mint a képmutatók, mert akkor Istentől nem jár jutalom – az emberektől megkaptuk már. Az élet kevélysége ellen megvéd az ima, felemeli a lelket Istenhez a Vele való személyes kapcsolat által. Jézus nem a közös imát ítéli el, hanem a feltűnéseltőt, melynek célja Isten dicsérete helyett az emberek elismerésének megszerzése. A test kívánságát a böjt töri meg. Itt is az Istenhez vezető személyes kapcsolat a döntő, kerülnünk kell a farizeusi magamutatást. Istenért böjtölünk, nem az emberekért.

B. ÉV NAGYBÖJT 1. VASÁRNAPJA

O: Isten a vízözön után szövetséget köt Noéval és utódaival. S: A vízözön előképe a keresztségnek, mert a keresztség vize megadja nekünk a bűnök eltörlését. E: Keresztsége után Jézus hirdetni kezdi az üdvösség jó hírét.

A tudomány és technika haladása az ember hatalmát soha nem sejtett mértékben megnövelte, de az ember maga sem jobbá, sem boldogabbá nem vált. Az ember életében szorongás uralkodik. Rettegés a végcsapástól, melyről nem tudni, mikor és hogyan szakad ránk.

Az Isten üzenetében való hit nem oldja meg a világ problémáit, amelyektől szenvedünk. De annál jóval többet tesz: más emberré változtat minket. Oly emberre, aki többé már nem retteg, mert tudja, hogy szeret az Isten és hűséges.

ELSŐ OLVASMÁNYHOZ (1Mz 9,8-15)

A paradicsomi világ, melyben nincs halál, nincs szenvedés, nem tartozik a történelem idejébe. Itt csak egy rendje-bomlott és sokféle veszély közt hánykódó világ létezik. És e világ kerül Isten ítélete alá, amelynek ősmintája az özönvíz; de Isten hűsége és irgalmas szeretete is kiterjed a világra. A Genézis 9. fejezetének olvasmánya az „örök időkre szóló szövetségről” beszél (9,12), melyet Isten Noénak és utódainak (az egész emberiségnek) ígért az özönvíz után. Bár a gonosz a jövőben is tényező marad, Isten nem pusztítja el a világot újra. Ebből hitet és reményt meríthetünk, annak ellenére, hogy a pusztulás jelei vesznek körül. Még a végcsapásban is érvényes az Isteni hűség üzenete.

SZENTLECKÉHEZ (1Pt 3,18-22)

Szt. Péter levelének e szakasza az ősi hitvallás alapnyilatkozata: Krisztus meghalt, a halál birodalmába szállott, majd föltámadott; Isten jobbjára emeltetett, és

ítélni fog élőket és holtakat. Miután Krisztus a halálig teljesen megjárta az ember útját, az ember már képes rá, hogy a keresztség által az élet útjára lépjen. A keresztség, mely itt a vízözön ellenképeként szerepel, tiszta lelkiismeretet biztosít nekünk, és odairányít, ahonnan Krisztus kiindult értünk.

EVANGÉLIUMHOZ (Mk 1,12-15)

Krisztus megkeresztelésével, pusztai megkísértésével és Keresztelő János működésének végével beveződik az előkészítő idő, közel van az idők nagy fordulata. Azzal jött közel, hogy Jézus föllép, és meghirdeti „Isten Evangéliumát (Jó Híret)”. Azzal, hogy Krisztus a pusztában megállotta a kísértést, a szorongatás és a harc ideje ugyan még nem fejeződött be, de Jézusnak, a második Ádámnak, az új embernek győzelmében már a mi győzelmünk is megadatott: többé már nem kell vereséget szenvednünk. A fölszólítás a megtérésre, hitre és bizalomra is hív.

B. ÉV NAGYBÖJT 2. VASÁRNAPJA

O: Ábrahám Isten parancsára kész feláldozni fiát, az ígéret gyermekét. S: Isten egyszülött Fiát adta áldozatul értünk. E: A kereszthalál előtt az Atya tanúskodik arról, hogy Jézus az Ő szeretett Fia.

Mikor azt mondjuk valamire, hogy „emberi”, elsősorban emberi gyöngeséget értünk, amit számba kell venni és megbocsátani. Ilyen kicsinyre becsüljük az embert! De Krisztus által nyilvánvaló lett, hogy mi valóban az ember, mivé lehet, mivé kell lennie Teremtője akaratából.

Krisztus tökéletes ember volt, az Igazi ember, akiben Isten kedvét lelte. Ugyanakkor kinyilvánult Benne az Ő saját lénye, szentsége és fönsége is.

ELSŐ OLVASMÁNYHOZ (1Mz 22,1-2.9.10-13.15-18)

Ábrahám hitének „szakító próbája” volt a parancs: áldozza föl egyetlen fiát. Ezzel Isten látszólag saját ígéretét és Ábrahám jövőjét is kérdésessé tette. Ilyen kiszámíthatatlan, hataloméhes, kegyetlen hát az Isten? Szüksége van-e ilyen próbákra, hogy tudja, mi lakozik az emberben? Istennek nincs szüksége rá, sokkal inkább az embernek kell megsejtenie, hogy Isten ijestően hatalmas, felfoghatatlanul más! Kín és lemondás által kell az embernek bensőleg nőnie, s elérnie azt a belső szabadságot, mely voltaképp egyedül teszi őt emberré.

SZENTLECKÉHEZ (RÓM 8,31-34)

Isten népe Ábrahamban látta a hívő ember mintaképét. Az iszlám hívei számára is ő az első és „tökéletes muzulmán”, – mert teljesen ráhagyatkozott Isten akara-

tára. De a keresztény hit emellett Izsákban, az egyetlen Fiúban, aki saját föláldoztatására megy, Krisztus képét ismeri föl. Izsák valójában nem lett áldozat, az ő helyébe és miértünk, mindnyájunkért Isten egyetlen Fiát adta át. Szemünkben ez érthetetlen titok, mert nincs sem Isten szentségéről, sem igazságosságáról, sem az ő végtelen szeretetéről eléggé beható fogalmunk. Csak azt „tudjuk” (Róm 8,28), hogy Istennek minden tette az Ő szeretetéből folyik, és elég hatalmas arra, hogy megmentsen mindenkit, aki Benne bíz.

EVANGÉLIUMHOZ (Mk 9,2-10)

Jézus tábor-hegyi megdicsőülésének leírását megelőzi Péter vallomása az Ő Messiás voltáról (Mk 8,29), de Jézus kinszenvedésének előrejelzése és keresztiének követésére szóló meghívás is! A Jézusról szóló teljes kijelentéshez mindkettő hozzátartozik: a Kereszt és a Megdicsőülés. A felhőből hangzó szózat Jézust Messiásnak jelenti ki, akárcsak a keresztelesekor (Mk 9,7; 1,11). Jézus a Mózes jövendölte próféta (Mk 9,7; 5Mz 18,15): Ő nagyobb Mózesnél és Illésnél. De csak föltámadása után értik meg majd tanítványai, hogy voltaképp ki Ő, és csak akkor lesznek képesek szólni Őről és mindenről, ami történt, és amit hallottak Tőle.

B. ÉV NAGYBŐJT 3. VASÁRNAPJA

O: Isten a Sinai hegyen kibirdeti a Tízparancsolatot. S: A megfeszített Krisztus minden népnek üdvösséget szerzett. E: Jézus isteni küldetésének legfőbb bizonyítéka, hogy harmadnapra föltámadt.

„Mit kell tennünk?” Ezt a kérdést mindig megelőzi egy másik: „Mik vagyunk?” A teremtett világban az ember az a lény, akit Isten különösképp magáénak kíván és egyre, újra igényel. És ez nem csak a keresztényekre áll. Hogy ez a ránk tartott igény közlés, ígéret vagy követelés formáját ölti-e, az nem sok különbséget jelent. Az ígéret is fölszólítás, a fölszólítás egyben kinyilatkoztatás és ígéret.

Nem szeretjük, ha parancsokra figyelmeztetnek, mert az az érzésünk, hogy valamit kívülről ránk kényszerítenek. De Isten belülről szól, és meg kell értenünk, hogy Istennek minden parancsa fölszólítás, s egyben nagyszerű fölkínálás is.

ELSŐ OLVASMÁNYHOZ (2Mz 20,1-17 VAGY 2Mz 20,1-3.7-8.12-17)

A tízparancs kihirdetésének a Sinai-élmény évenkénti ünneplésében volt meg a kultusza: a szövetségkötésről és a törvényadásról való emlékünnepben. Isten kivezette a népet Egyiptomból, a Sinai-hegyi szövetségben önnön népévé tette, és mint élethez szükséges rendet, a parancsokat adta neki. Eredeti alakjában a Tízparancsolat valószínűleg kissé rövidebb volt a mai szö-

vegénél, és mind ezzel kezdődött: Ne... Az alapvető követelés az, hogy a nép álljon egészen Isten, Jahve mellé, és csakis őt tisztelje. A többi parancsolat tisztázza, hogyan kell Isten népének szolgálnia Istent, hogyan éljen békében, rendben, mint Isten népe. A parancsokat úgy kell tekinteni, mint a legkülsőbb korlátokat; ezeken belül azonban oly tág tér nyílik a Jóra, hogy benne az Újszövetségnek szorosabban Istenhez ölelő törvénye is helyet talál.

SENTLECKÉHEZ (1KOR 1,22-25)

Krisztus keresztre nem valami kiagyalt tan, hanem életélmény: Jézus kereszthalála Isten üdvözítő akaratát tette láthatóvá és váltotta tette. Ehhez a döbbenetes tényhez nincs előkészítés a zsidók messiási várakozásaiban, mert ezek egy tündöklő, diadalmas Messiást reméltek, és ezért az írás utalásait a szenvedő Messiásra nem értették, mellőzték. De a pogányok bölcselő tanai sem sejtették ilyent; semmilyen filozófiai kérdésünk, eszmélésünk és kutatásunk nem hatolhat el a kereszt titkáig. Nagy az Isten, és legnagyobb művét gyöngeségben és megalázkodásban tette teljessé. De azt csak a hit fogja föl és fogadja el! Az út nem az értéstől visz a hit felé, hanem a hittől az értés felé. Szt. Ágoston mondja: „Higgy, akkor majd értesz!”

EVANGÉLIUMHOZ (JN 2,13-25)

Jézus alapvetően nincs ellene az istentisztelet külső formájának. Szereti Jeruzsálem templomát, Atyja házána hívja. De épp ezért Ő, a Fiú, nem tűrheti e templom megszenteltetését, profanizálását. „Templomtisztító” haragja kifejezi Atyja iránti szenvedélyes szeretetét. S mikor fölhatalmazását firtatják, leplezett utalással felel haláláról és harmadnapon való föltámadásáról szólva. Ezt a tanítványok is csak akkor értették meg, mikor Jézus halottaiból föltámadt, és a Szentlélek emlékeztette őket.

B. ÉV NAGYBŐJT 4. VASÁRNAPJA

O: Isten igazságos haragját és irgalmát mutatja a választott nép száműzetése és megszabadulása. S: Isten kegyelme feltámaszt minket a lelki halálból. E: Isten a mi üdvösségünkért küldte el egyszülött Fiát a világba.

Élni annyi, mint továbbhaladni: egyik ismeretről a másikra, egyik döntéstől a másikig. Amin túlmentünk – döntés, tett, késlekedés, mulasztás – azt hátrahagytuk, elmúlt. A cél, a feladat előttünk áll.

Továbbhaladni annyi, mint fölszabadítani magunkat a nyűgöktől. Az élet a „rég ember” szakadatlan meghalása, hogy az új ember létre jöhessen. Élni annyi, mint emberré válni, krisztusivá válni. Annyi, mint nőni a hitben, szeretetben, hűségben. Sose jutunk célhoz itt lenni, sosem állunk a végnél. Ha szívünk éber, nincsen nyug-

ta, amíg meg nem nyugszik Abban, akitől minden nyugtalansága származott – a Hívóban és reá Váróban.

ELSŐ OLVASMÁNYHOZ (2KRÓN 36,14-16.19-23)

A Krónikák 2. könyvének záró fejezete Isten népének történetét visszatekintő teológiával értelmezi. Ez a történelem Jeruzsálem büntető elítélésével ér véget (Kr. e. 581). A krónikaíró azonosul Jeremiás és Ezekiel próféták ítéletével. Isten a prófétái által egyre intett és óvott. De a királyok és papok nem hallgattak a prófétákra, s övék a fő felelősség a nép bukásáért. Végül jött az ítélet: Jeruzsálemet feldúlták, s a nép nagy részét száműzetésbe vetették. De Isten utolsó szava a bűnös fölött nem ítélet, hanem irgalom. Ezt tapasztalta Izrael történelme folyamán gyakorta, mint Istennek e nagy, büntető ítéletében is. Ha Isten büntet, nem pusztítani akar, hanem eszmélésre és megtérésre hív.

SENTLECKÉHEZ (EF 2,4-10)

Az ember eltávolodott az Istentől, s ezért közelebb áll a halálhoz, mint az élethez (Ef 2,1-3). Ehhez a kijelentéshez csatlakozik a mai olvasmány: „De Isten föltámasztott minket Krisztussal, és a mennyben Őmellette helyet adott nekünk.” Halott az azember, ki elfordult Istentől, és a maga Énjébe zuhant. Az ilyenek megszabadításához nagyobb csoda kell, mint a világ teremtése volt. Csak szeretet művelheti ezt a csodát – és meg is tette. A megváltottakban ez a szeretet láthatóvá lesz, megnyilvánul abban, ami jót cselekszünk; ez az Úristen örök szándéka, s napi feladatunk.

EVANGÉLIUMHOZ (JN 3,14-21)

János evangéliuma szerint Jézus keresztre feszítése egyszersmind az Ő isteni fönségre való magasztalása (Jn 12,32; 17,1-2). Halála órája az Ő fölmagasztaltatása. Ami pedig Jézussal történt, az közvetlen velünk is történik: a hívő Őáltala az örök élet részese. Ezt az életet ember semmiképp nem érdemelheti ki, mert a szeretetet nem lehet „kiérdemelni”. De tárulkozzék föl, határozza el, be akarja-e fogadni az életet és művelni az igazságot. Az örök élet nem a földi élet valamilyen meghosszabbítása; az az egész embernek Isten igazságába és valóságába való fordulása. Annak az Istennek, ki Jézusban megnyilatkozott. Az ilyen megújult ember „nem ítéltetik meg”, mert már nem áll szemben Istennel, benne él Istenben, már átment a halálból az életbe.

B. ÉV NAGYBŐJT 5. VASÁRNAPJA

O: Az Úr szövetséget köt népével; az új törvényt a szívekbe írja. S: Krisztus kereszthalálát az engedelmesség tette üdvösségszerző áldozattá. E: Jézus meghirdeti, hogy a halálon keresztül dicsőül meg.

A kiengesztelődés annyi, mint Isten gyermekeivé válni. Elveszett gyermekei voltunk, talán most is azok vagyunk. De ott van egy Atya, aki vár ránk, ott van egy Fiú, „minden teremtés elsőszülöttje”, aki nekünk a kiengesztelődés hírét és üdvajándékát hozza. Ő maga fizette meg az árát, Ő maga vette magára adósságunkat.

Jézus az Ószövetség főpapja, Ő egyben az áldozat, amely megszentel minket. Ő a búzmag, mely a földbe hullott és meghalt. E halál gyümölcse a miénk, sőt mi magunk vagyunk a gyümölcse, az új emberségünk. Mivel Ő meghalt, nekünk életünk van.

ELSŐ OLVASMÁNYHOZ (JER 31,31-34)

Egy új szövetség ígérete Jeremiásnál (31. fejezet): üdvösség ígéje a vallási megújulás idejéből Júda királyságában (Kr. e. 622-től), Józsiás király alatt. Isten népének története a Sinai szövetséggel kezdődik. „Én vagyok a ti Istenetek, ti az Én népem!”, ez volt röviden a szövetség formája. Többet nem adhatni még a jövőben sem. De ezt az ő szövetséget már százsorta megszegték; csak Isten képes új kezdetet adni. Így az új szövetség mindenekelőtt a megbocsátó szeretet szövetsége Isten részéről. Az ember részéről gyökeres megtérés és benső megújulás az új szövetség föltétele; de ez is az Ő adománya, az Ő kegye. A szövetség: „Én, Jahve vagyok a ti Istenetek, a te Istened – ti (és te) az Én népem” egy új, sokkal nagyobb módon válik valóvá.

SENTLECKÉHEZ (ZSID 5,7-9)

Mivel Jézus a tökéletes Főpap, Isten Fia, közvetítő lehet Isten és ember közt (Zsid 4,14; 9,15; 1Tim 2,5). Noha Isten Fia, „szenvéde által engedelmisséget tanult”. Imádsága meghallgattott. Ereje volt, hogy megtegye Isten akaratát, és meghaljon a kereszten a „sokaság bűneiért”. Áldozata elfogadtatásra talált, az Ő számára fölmagasztalása útja lett ez, nekünk pedig meghozta az „üdvösséget”: bűnbocsánatot és Istenközösséget.

EVANGÉLIUMHOZ (JN 12,20-33)

Néhány görög, egyben a pogány világ képviselői, meg akarta ismerni Jézust. Olyan választ kaptak, amely messze túlszárnyalt kérdésük láthatárán. Jézus az Ő „órájáról” szól, a „fölemeltetés” órájáról: egybefogva kinszenvedést, halált és föltámadást. A kánai menyegző óta mindegyre erről az „órájáról” beszél. De ebben a kifejezésben: „most megrendült az én lelkem”, – megsejtünk valamit az Ő útjának nehéz voltáról, engedelmissége nagyságáról. A pogányok, igen, „látni fogják Jézust”, az ő órájuk is közel vagyon. A kereszten Fölmagasztosult, a megdicsőült Emberfia mindeneket magához fog ölelni. A tanítványok Jézussal való közössége nem bomlik föl az Ő halálával, hanem tökéletessé válik.

Tizenkét püspököt szentelt a pápa

Vatikán: Urunk megjelenése, vízkereszt ünnepén II. János Pál pápa ünnepi szentmisét mutatott be a Szent Péter bazilikában, amelynek során a 12 apostol mai utódját püspökké szentelte. Köztük volt két magyar is: Erdő Péter és Veres András, akik november 5-én kapták meg kinevezésüket: Erdő Péter székesfehérvári, Veres András pedig egri segédpüspök lett. A korábbi években mindketten Rómában végezték tanulmányaikat és papi szolgálatuk egy részét is. Erdő Péter 1952-ben született Budapesten, 1997 óta a Pázmány Péter katolikus egyetem rektora. Veres András 1959-ben született Pócsperiben, 1998 óta a Magyar Katolikus Püspöki Kar titkára.

„Szupermen” a Vatikánban

Christopher Reeve is résztvevője lesz a Betegek és Egészségügyi Dolgozók Jubileuma elnevezésű ünnepségnek, mely február 9-12 között kerül megrendezésre Rómában. Ezzel egy időben szerveznek egy konferenciát püspökök, kórházlelkészek, orvosok, gyógyszerészek és más érintettek részvételével. A programok között található egy fátylas körmenet is, mely az Angyalvártól indul és a Szent Péter téren ér véget. A rendezvénysorozatra hetvenkét országból várnak zarándokokat. A tolokocsiba kényszerült Reeve február 12-én, a Remény Ünnepén fog megjelenni a VI. Pál teremben. Mint ismeretes, a színész, aki Superman szerepében vált népszerűvé, 1995-ben egy lovas baleset következtében egész testére lebénult. Hála felesége önzetlen segítségének, úrrá tudott lenni kezdeti depresszióján, olyannyira, hogy sorstársai megsegítésére és orvosi kutatások finanszírozására létrehozta a Christopher Reeve Alapítványt, melyhez Hollywood nem egy ismert személyisége is csatlakozott. Zenit/MK

Növekedett a papi hivatások száma Lengyelországban

Varsó: 1998-ban körülbelül 2,5 százalékkal növekedett a papnövendéknek jelentkezők száma Lengyelországban – adja hírül a lengyel katolikus hírügynökség (KAI). 1041 fiatal kezdte meg tanulmányait a szemináriumokban. Jelenleg összesen 4.820 fiatal készül papi pályára.

VI. Pál boldoggá avatása?

Ellentétben sokak várakozásával, VI. Pál pápát mégsem avatják boldoggá a jubileumi évben, hiszen az eljárás még csak az első szakaszon, az egyházmegyei vizsgálaton jutott túl – mondta Paolo Molinari, a boldoggá avatási ügy posztulátora a Zenit hírügynökségnek adott nyilatkozatában. P. Molinari méltatta VI. Pál történelmi szerepét a II. Vatikáni zsinattal kapcsolatban, amikor olyan erőket kellett az egyházon belül összehangolni, melyek annak egységét fenyegették. A pápa sokat szenvedett a zsinat utáni érat jellemző vitáktól, megosztásoktól és a kritikáktól, melyek még az egyházon belül is érték olyan kérdésekben, mint a pápai primátus, vagy a fogamzásgátlás. Krisztus iránti szeretete azonban erőt és bátorságot adott neki ahhoz, hogy szembenézzen a kor gyötrő problémáival.

Zenit/MK

Márciusban a Szentföldre utazik a pápa

Vatikán: A Vatikán január 12-én, szerdán délelőtt hivatalosan bejelentette, hogy II. János Pál pápa március 20-26. között a Szentföldre látogat. A látogatás színhelyei: Jordánia, Izrael és a Palesztin Autonóm Terület. A pápa szentföldi látogatásának híret egyszerre tették közzé a Vatikánban, Jeruzsálemben, Ammanban és Betlehemben.

Jordániában a pápa ellátogat a Nebo hegyi kolostorhoz. Mózes erről a

helyről pillantotta meg az ígért földjét, anélkül azonban, hogy beléphetett volna oda. A pápa jordániai látogatásának programján szerepel egy szentmise is, amelyet a főváros, Amman stadionjában mutat be. II. János Pál ezenkívül szentmisét mutat be Betlehemben, Jeruzsálemben az Utolsó vacsora termében, Galileában a Tiberiás-tó partján, a Nyolc boldogság hegyén, Názáretben az Angyali üdvözlés bazilikában és a jeruzsálemi Szent

Sír bazilikában, a Szentföld katolikus főpásztorainak kíséretében. A pápa ökumenikus találkozót is tart a szentföldi keresztény egyházak vezetőivel, ellátogat a jeruzsálemi nyugati Sirató falhoz és az El Aksza mecsetbe, ahol köszönti a zsidó, illetve a muzulmán vallási vezetőket. Szentföldi látogatása során a katolikus egyházfő találkozik a jordán irálllyal, Izrael Állam elnökével, kormányfőjével és a Palesztin Hatóság elnökével is. VR/MK

HÍREK

December 28-a és 30-a között lett megtartva a VII. Ökumenikus Ifjúsági Találkozó Nagyszőlősen. Cikkünket lásd a 26. oldalon.

Karácsony éjszakáján Majnek Antal püspök ünnepélyesen megnyitotta a jubileumi évet.

Január 21-én Kijevben volt jubileumi évnyitó ünnepség az állam szervezésében, melyen Kárpátalja minden egyháza képviseltette magát. A rendezvényen Marian Javorszkij római katolikus érsek tartott ünnepi beszédet.

Január 27-én Ungváron, majd ezt követően több járási székhelyen is jubileumi évnyitó ünnepségeket szervezett az állam.

KULCS**Ábrahám megkísértése (1 Mózes 22) III.**

Vajjislah Ávrahám eth jado 6-10-300-30-8 1-2-200-5-40 1-400 és kinyújtotta Ábrahám a kezét. A héber salah szó elsősorban azt jelenti, hogy küldeni, tehát a kezét küldte. Az Atya jobb keze pedig a Szentlélek. Szent Ireneusz egyházatyja szerint az Atya két keze a Fiú és a Szentlélek. Átvitt értelemben jelenti azt, hogy kinyújtotta a kezét. Vajjikah eth hammaheleth lishot eth bno 6-10-100-8 1-400 5-40-1-20-30-400 30-300-8-9-1-400 2-50-6. Fogta a kést, hogy levágja a fiát. Megrendítő, hogy Isten az utolsó pillanatig engedi megtörténni a próbatételt. Nem volt elég, hogy Ábrahám kinyújtsa a kezét, hanem az is kellett, hogy megmarkolja a kést. Az sem volt elég, hogy megmarkolja, az elhárítás is kellett, hogy levágja a fiát. A sakter szó szerepel itt, legalább is annak gyökere: sahat 300-8-9. Ez rituális mészárlást jelent. A kecske elugrik a kés elől, a sertés sivalkodik, ám a bárány némán tűri, hogy megöljék, legfeljebb könnyezik. Eleget mondta eddig a Szentírás, hogy Ábrahám és Izsák egyként jártak. Ábrahámnak nem kellett Izsák előtt megmagyaráznia a tettét.

Vajjikra élav maleah Adonáj min hassamaim 6-10-100-200-1 1-30-10-6 40-30-1-20 10-5-6-5 40-50 5-300-40-10-40. És kiáltott neki az Örökkévaló angyala az egekből. A kara szó annyit jelent, mint kiáltani, szólítani, hívni, de olyat is jelent, hogy találkozni. Érdekes, hogy Ábrahám, akit teljesen lefoglalt az istenszeretet cselekedete, akinek karja meglendült a kést fogva, hogy Izsákot levágja, képes volt meghallani az égi hangot. Mindenestre az erős kiáltás lehetett. Egyben hívás is. Az igazán égi embe-

rek füle mindig nyitott az égre. Eddig a fölséges, világfölöttiséget kifejező Elohim néven szerepelt Isten. Most másik néven mutatkozik be. Ráadásul angyal képében. Nagy Szent Gergely pápa tanítja a Szentmagyomány alapján, hogy az Atyaisten sohasem közeledik közvetlenül teremtményeihez, hanem Fia által. A maleah 40-300-1-20 a Szentírásban követet, küldöttet jelent. Például, amikor Jákob pátriárka ki akar békülni haragvó bátyjával, Ézsauval, több esetben küld hozzá követeket érkezése előtt. A héber szövegben maleahim, követek szerepelnek, az ószövetségi Szentírás görög fordításában Aggeloí (angeloí) található. Tehát követek, akár Isten, akár ember küldi őket. Itt a Fiúisten az Örökkévaló angyala. Bizonyítható a karácsony előtti úgynevezett ó antifónákból, de a Bölcsesség könyvéből is, ahol az Isten Fia, mint Bölcsesség végigkísérte az ősatyákat. Többek közt Józseffel is lement a börtönbe. De ki az az Adonáj (10-5-6-5), akit Örökkévalónak hívunk? Az, Akiről a Jelenések Könyve elején olvassuk: „AKI VOLT, AKI VAN ÉS AKI ELJÖVENDŐ.” Azt is kifejezi, hogy nincs messze tőlünk, hanem mindig velünk van. A héber betűszámok, a Jód-Hé-Vav-Hé, vagyis: egyszerre fejezi ki a múltat, a jelent és az eljövendőt. Itt, a földi életben képtelenek vagyunk a hármat egyszerre kimondani. Ez odaátra marad, ahol egészen másként közöljük Istennel és egymással a gondolatainkat, mint ideleln. Ha valaki megkérdezi azt, aki világiáró körütről tért haza, hogy milyen volt, lehet, hogy azt a választ kapja: „Ó, azt nem lehet elmondani, olyan csodálatos volt!” Istennek is van csodálatos neve, amiről azt

mondjuk: „Ó, azt nem lehet elmondani!” A Bírak könyvében, a 13. fejezet 17. versében Mánóach, a később születendő Sámson édesapja megkérdezi az Örökkévaló angyalát: „Mi a neved? Midőn bekövetkezik a szavad, hogy tisztelhesünk.” Mondta neki az Örökkévaló angyala: „Minek is kérdezed a nevedet, mikor az Csodálatos?” Az égő, de el nem égő csipkebokor előtt Mózes faggatja az Örökkévaló angyalát: „Mi a neved?” És azt a választ kapja, hogy Én vagyok, AKI VAN. Ezért a keleti Egyház szentképein, ikonjain Jézus alakja mellett görög fordításban olvassuk a Nevet: HO ÓN – Aki van! Krisztus születése előtt századokkal elkészült az egyiptomi uralkodó kérésére a Szentírás görög fordítása, amit zsidó szakemberek fordítottak le héberből, arámból. Volt, ami már eredetileg is görögül készült. Az apostoli egyház ezt vette át, és ez lett a hivatalos Szentírás, bár később, amikor Szent Jeromos a közkezen forgó latin nyelvű fordításokat ellenőrizte, a pápa kérésére, összehasonlította az eredeti héber és arám szövegekkel is. Csekély simítással a Zsinat óta ez a hivatalos katolikus szöveg. Az a Krisztus előtti görög nyelvű fordítás az Örökkévaló nevet, amit a zsinagógában nem mondanak ki, és a még le nem rombolt jeruzsálemi templomban sem mondtak ki, csupán a főpap tehette meg évente egyszer a szentek szentjében a függöny mögött, az engesztelés napján, négy jellel írják: IHVH, azaz 10-5-6-5, ám Adonáját, vagyis Urat mondanak helyette. A görög Szentírásban KYRIOC, Kúriosz olvasható. Szent Jeromos latin fordításában pedig Dominus. Ez a dominus szóból ered, ami házat, csalá-

dot jelent, és így Isten Családapa. Nem helyes tehát sem Jahvét, még kevésbé a mai tévtanítók által használt Jehóvát írni vagy mondani. Az Egyház hagyománya viszsza megy az apostolokig. Az Adonáj szót a liturgiában is használjuk. A zsolozsmában a Judit könyvéből vett kantikum erre az egyik példa, a másik pedig: az Ádventi antifóna. Kérdezhetné valaki, hogy ha nem szabad kimondani a NEVET, akkor a főpap, évente egyszer a függöny mögött mit mondott, amikor ki kellett ejtenie a NEVET? Hallottam erről egy magyarázatot Raj Tamás rabbitól. Arról beszélt, hogy az ókori Egyiptomban a papok valami hasonlót tesznek. Igazában nem ejtik ki a szót, hanem valamit énekelnek. A főpap is hasonlót tehetett a függöny mögött. Az Adonáj magánhangzóit énekelhette, ami tulajdonképpen az újszülött gyerek sírásához hasonló. De most tegyük félre a NÉV, Hasém titkát, és haladjunk tovább Ábrahám áldozatának szemléletében. Nagyon sokat jelent az, hogy most az égből hangzik a szó. Jusszon eszünkbe Jób könyve, ahol a bevezetésben egy égi jelenetről értesülünk. Az Örökkévaló előtt megjelennek Isten fiai, vagyis az angyalok. Odajön közéjük a sátán is. Elolvasva a leírást, megtudjuk, hogy a sátán kikéri Jóbot az Örökkévalótól, mert nem hisz annak őszinte vallásosságában. Engedélyt kér, hadd próbálja ki és hadd bizonyíthassa be Jóbról alkotott felfogását. Erről az égi színjátékról a földön élő Jób nem tud. Az olvasó azonban ismeri a hátteret. Ábrahám számára is titok volt eddig az égi háttér. Most azonban fény derül mindjárt az égi háttérre: Vajjómer Ávrahám Ávrahám 6-10-1-40-200 1-2-200-5-40 1-2-200-5-40. És mondta: Ábrahám, Ábrahám! Ugyan miért mondja kétszer Ábrahám nevét az Örökkévaló angyala, akiről tudjuk, hogy a Fiúisten? Első gondolatunk az, hogy

Ábrahám annyira lendületben volt az Isten akaratának teljesítésében, hogy ha nem szólnak rá erősen, akkor már későn szólnak, mert levágja a fiát. De, azt hiszem, az igazi felelet az, hogy Isten megbecsüli Ábrahámot. Azért mondja ki másodszor is a nevét. Isten szeretetét és megbecsülését jelenti a néven való szólítás. Hiszen név nélkül is rákiálthatott volna: „Állj!” Vajjómer hinnéni 6-10-1-40 5-50-50-10 És mondta: „Íme, itt vagyok!” Vagyis, rendelkezésedre állok. Ez volt Ábrahám alapmagatartása. Ezt emeli ki a Zsidókhoz írt levél 11. fejezete. Hitből engedelmeskedett Ábrahám Vajjómer al tishah jadka el hanaar 6-10-1-40-200 1-30 400-300-30-8 10-4-20 1-30 5-50-70-200. És nem azt mondta (az Örökkévaló angyala), hogy ne nyújtsd ki kezdet a fiadra (el binha 1-30 2-50-20), hanem az ifjúra el hanaar 1-30 5-50-70-200. Tulajdonképpen Ábrahám már lemondott a fiáról, azért csak egyszerűen ifjú, legény Izsák Ábrahám számára. Ezt fejezi ki az Isten szó. De tovább folytatja: Völ taasz lo möuma ki ata jadati ki jöré Elohim ata 6-1-30 400-70-300 30-6 40-1-6-40-5 20-10 70-400-10 20-10 10-200-1 12-30-5-10-40 1-400-5. És ne tégy neki egyáltalán semmit, mert most már tudom, hogy féled az Istent te. Völó haszahta et binha et jehidha mimmeni 6-30-1 8-300-20-400 1-400 2-50-20 1-400 10-8-10-4-20 40-40-50-10. És nem tartottad vissza fiadat, az egyetlenedet tőlem. Az Úr Jézus az Olajfák hegyén, bár küzdelmes imában ugyan, de azonosult Atyja akaratával. Izsáknál nem olvasunk ilyen küzdelemről. Azért nem, mert a mennyei Atya Fia számára tartotta fenn ezt a küzdelmes szeretetet, hogy megértsük, amit az Üdvözítő mond: Nem úgy veszik el életemet, hanem magam adom oda. Hatalmam van odaadni, és hatalmam van visszavenni. Vajissza avraham eth énaju 6-10-300-1 1-2-200-5-40 1-40070-10-50-10-6. És

fölemelte Ábrahám a szemét. Vajjarö 6-10 200-1 És látott. Az égi hangra emeli fel a szemét. És lát. Ez a szív szemének látása. Ugyanezt olvassuk Jákob ősatyánál is, aki Bételből leérkezve Háránba, felemeli a lábát és lát. Aztán folytatja az Írás: „Íme egy kút!” Most pedig: Vhinné áil ahar neehaz bászvah bökarnajú 6-5-50-5 1-10-30 1-8-200 50-1-8-7 2-60-2-20 2-100-200 50-20-6 „És íme egy kos mögötte, erősen fogva a szarvaiban egy bozótnak.” Helyesen felelt Ábrahám a fiának, Izsáknak a kérdésre, hogy hol van a bárány az égő áldozathoz: „Isten utánanézz az égő áldozathoz szükséges báránynak.” De miért kost talált (ail 1-10-30) és nem bárányt (szech 300-5) Ábrahám? Azért, mert a kos hímnemű bárány. És később, az egyiptomi kivonulás éjszakáján az Örökkévaló előírása szerint hímbárányt kellett levágni, elfogyasztani húsvéti áldozati lakomára. Ez mindenképpen az Üdvözítő előképe. Gondviselészerű az a tény, hogy a kos erősen fogva volt. Ahaz 1-8-7 azt jelenti, hogy erősen fogni, megragadni. Ha ember fogja meg erősen, az is a szarvánál ragadja meg. Vajjéleh Ávrahám 6-30-20 1-2-200-5-40 És ment Ábrahám. Vajjikah et haail 6-10-100-8 1-400 5-1-10-30 És vette a kost Vajjaléhu löola taht böno és fölláldozta egészen eléggő áldozatul fia helyett. Ábrahám egy szót sem szól. Az áldozatot, amit hozni akart meghozza, csak nem Izsákot áldozza fel, hanem a kost, amit maga mögött felfedezett. De a Szentírás leszögezi, hogy fia helyett áldozta fel. Jézus Krisztusig minden őszö-vetségi áldozat Krisztusra irányult, Krisztus áldozata helyett történt. A keresztáldozat foglalta egybe és teljesítette be azokat.

(Folytatjuk)
Urbán testvér

CSALÁDI ÉLETSZABÁLYOK

– azoknak, akik komolyan gondolják

Családi megújulás Krisztusban

Az elmúlt évtizedek erkölcsi rombolása hatalmas károkat okozott a családok életében. Példákat felesleges felhozni, hiszen környezetében mindenki bőven láthat elszomorító és tragikus sorsokat. S amilyen egy ország családjainak lelkülete, olyan a társadalom állapota is. Ennek erkölcsi szintjét pedig mindnyájan saját bőrünkön tapasztaljuk. Megújulásra van tehát szükség ahhoz, hogy az erkölcsi süllyedés megálljon hazánkban, s ebben a keresztény családoknak kell élen járniuk. Az ő szép példájukat követve joggal bízhatunk abban, hogy a többi keresztény család is felbuzdul, s akkor hazánk sorsa jobbá alakul. Az alábbi szempontokkal segítséget akarunk nyújtani mindazoknak, akik szeretnék, hogy családjukban Jézus álljon az első helyen. Akkor, ugyanis, semmi probléma.

A Szentlélek adjon erőt minden keresztény családnak a megújuláshoz!

1. Közös esti ima

Mindazok, akik komoly szándékkal törekszenek környezetükben megújulni, elsőként a közös esti ima gyakorlatát valósítsák meg:

- a néhány perces hangos imát a családfő vezesse,
- a lelki emelkedettséget kedvezően befolyásolja, ha ez idő alatt égő gyertya áll az asztalon,
- erre a legalkalmasabb a vacsora utáni idő, melyet a családban megszentelt idővé lehet avatni!

2. A Szentírás olvasása

Hetenként jelöljük ki alkalmas időt a Szentírás olvasására:

- rövid részletet olvassunk az evangéliumból,
- igyekezzünk életté váltani a hallottakat,
- adjunk alkalmat azok megbeszélésére, az életből származó tapasztalatok megvitatására!

3. Családi étkezés

A családi étkezést értékek tartjuk:

- közös imával kezdjük és zárjuk,
- ezt az imát vendégeink miatt se hagyjuk el,
- ne legyen ez az alkalom a számonkérés, a dorgálás helye!

4. Gyermeknevelés

Mindent megteszünk gyermekeink testi, lelki és érzelmi neveléséért:

- reggeli után indítjuk őket óvodába, iskolába,
- este időben lefektetjük őket,
- gyermekeink személyiségét és szabadságát tiszteletben tartjuk,

– részt kell vállalnunk a család munkájából, felelősségéből, a kötelességekből,

– hamis szeretettel nem mentjük fel őket a családi feladatok vállalásából,

– okos szeretettel, józan mértéktartással bevonjuk őket a család gyászába, természetesen fokozottan a családi örömökbe, az ünnepi alkalmakba,

– legyünk jó barátai gyermekeinknek, hogy gondjaikban érezzék, hogy számíthatnak ránk, segítsük őket, hogy jól tudjanak dönteni, és helyesen válasszák meg barátaikat, párjukat, hivatásukat!

5. Tartózkodás a szenvedélyektől

Amint mi magunk sem, úgy gyermekeink sem lehetnek a könnyű szórakozás rabjai:

– tartózkodjunk az alkohol, a kávé és minden egészségre ártalmas szer túlzott fogyasztásától,

– gyermekeinket óvjuk a kólák, a fagyik, az édességek túlzott kedvelésétől,

– a tévének építő, ne romboló műsorait nézzük,

– ugyanígy tegyünk különbséget a videokazetták között is,

– óvjuk gyermekeinket a túlzó számítógépes játékoktól, a kemény rockzenétől és a diszkók negatív hatásaitól,

– minden durva és trágár hangvételű vagy agresszív tartalmú műsort, horrort vagy pornót zárjunk ki otthonainkból,

– a testi-lelki egyensúly érdekében családban kapjon kellő hangsúlyt az olvasás, a társasjáték, a testmozgás s a kirándulások!

6. A természet védelme

„A világ rád bízott szépségét műveld és őrizd!” – mondotta az Úr az első embernek. Ez az üzenet arra indít minket, hogy

– szeressük, óvjuk és ápoljuk a növényeket, a fákat, ne kínozzuk az állatokat,

– takarékosan használjuk a vizet, ne pazaroljuk az áramot,

– a mosószerek és a mosogatószeres túlzott használatával se szennyezzük környezetünket,

– lakásunkban, házunk környékén rendet és tisztaságot tartunk,

– mindenki tartsa rendben holmiját, szekrényét, asztalát, játékeit!

7. Embertársaink megbecsülése

A család érzelmi életének érdekében ajánljuk, hogy minden helyzetben, a családban és azon kívül is:

– kerüljük a durva, sértő hangnemet,

– tartózkodjunk a gyűlölködő és lebecsülő megjegyzésektől,

– éljünk a megbocsátás szellemében!

8. Helyes viszony az anyagiakhoz

A fogyasztói társadalom kihívásaival szemben ajánljuk:

– a fényűző anyagiak szerzése nem lehet életcélunk,
– ezek megszerzéséért, megtartásáért nem áldozhatjuk fel sem egészségünket, sem családi összetartozásunk buzgó ápolását,

– a tehetetlen vágyak és igények hajszája elidegeníti egymástól a családtagokat és keményszívű, érzéketlen önzésbe viszi őket,

– ezek szerint alakítsuk gyermekeink értékítéletét is!

9. Az idősek szeretete

Idős családtagjainkat szeretjük, tiszteljük, értékeljük:

– őket gondjaikkal együtt vállaljuk,

– a többi rokoni kapcsolatot is ápoljuk, sőt más családok barátságát is keressük,

– az idősek okos érdeklődéssel és őszinte, önzetlen szeretettel tegyék magukat szeretetre méltóvá!

10. Gyermekeink hivatása

Segítsük gyermekeink hivatásválasztását:

– bátorítsuk őket az általuk elérhető és megvalósítható életpályák kiválasztásában akkor is, ha fizikai munkavégzést, ipari szakmunkát, szellemi vagy közösségi hivatást választanak,

– álljunk melléjük akkor is, és bátorítsuk őket, ha papi, szerzetesi vagy szerzetesnői pályát választanak!

11. Résztétel az egyházközségi életben

A templomi szolgálatokban is vegyünk részt családjunk tagjaival (ki-ki lehetősége és képessége szerint) énekkarban, szent szövegek felolvasásában, ministrálás-

sal, körmeneteken való segédkezéssel, templomdíszítésben, betlehemi játékokban, hitéleti közösségekben való aktív közreműködéssel.

12. Munkahelyen, iskolában

Tudjuk, hogy nagy boldogság a krisztusi emberszeretben élni:

– ez nyilvánuljon meg szüntelenül munkahelyünkön, az iskolában, az üzletben, az utcán is,

– az előzékenység, a kedves modor megdicsőíti Jézust, és megszépíti az emberek együttlétét,

– a becsületesen végzett munkánkkal Istennek tartozunk, de önmagunknak, társainknak és hazánknak is,

– tudatosítsuk családunkkal, hogy egyéni életünkben, de főleg munkahelyünkön nem csupán az anyagi ellenszolgáltatás az egyetlen tényező!

13. Mások gondjai

Bármennyi gondunk van, nyitott szívvel észre kell vennünk más keresztény családok gondját, sőt a kívülállókét is:

– fogjunk össze egymás támogatására (például kinőtt gyermekruhák átadásával, cseréjével, vállaljuk kisgyermek felvigyázását, öregek látogatását és támogatását a problémák megoldásával és egyéb apró figyelmességgel)!

14. A vasárnap megünneplése

Istennel és egymással ünnepeljük a vasárnapot és az ünnepnapokat:

– lehetőség szerint közösen vegyünk részt a szentmisén,

– tegyük ünnepélyessé a közös étkezést,

– látogassuk meg a rokonokat, barátokat,

– tegyünk felüdítő kirándulásokat!

Dr. Váradi József

pápai prelátnak, püspöki helynök, plébános

Családi ima

Mennyei Atyánk, Te a Názáreti Szent Család által példát adtál nekünk, hogy hogyan éljünk. Segíts, szerető Atyánk, hogy a mi családjunk egy másik Názáret legyen, ahol szeretet, béke és öröm uralkodik.

Segíts, hogy elmélyülten szemlélődőek legyünk, komoly kegyelmi életben és élő örömmel éljünk.

Segíts, hogy a családi ima által együtt tudjunk maradni örömben és szenvedésben egyaránt.

Taníts meg minket, hogy a családjunk tagjaiban Jézust lássuk, főleg, amikor vigasztalásra szorulnak.

Add, hogy Jézus Szentséges Szíve szelíddé és alázatossá formálja szívünket az Övéhez hasonlóan, és segíts, hogy családi kötelezettségeinket szent módon végezzük

Add, hogy úgy szeressük egymást, ahogy Te szeretsz minket, napról napra jobban, hogy megbocsássuk egymás hibáit, ahogyan Te is megbocsátod bűneinket.

Segíts, szerető Atyánk, hogy örömmel fogadjunk el mindent, amit adsz, és adjunk meg mindent, amit kívánsz tőlünk.

Szűz Mária Szeplőtelen Szíve, örömünk oka, imádkozz érettünk!

Szent József, könyörögj érettünk!

Szent Őrangyalok, legyetek mindig velünk, vezessetek és védelmezzetek minket! Ámen

Teréz Anya

„Boldogok a lélekben szegények...”

Visszaemlékezés Karácsonyra

Advent kezdetétől nagy buzgalommal készültem a Karácsonyra. Elhatároztam, hogy „rendet rakok” a lelkemben, és bűnbánatot tartok, hogy méltóképpen ünnepelhessem meg Jézus Krisztus születésének napját, amely immár a 2000.; s ez az ünnep egyben a Szentév megnyitását is jelentette, ami még nagyobb igyekezetre ösztökélt, és ezért is törekedtem arra, hogy e nagy esemény éjszakáján tiszta szívvel tudjak megállni az Úr előtt. Elhatároztam, hogy nagyon boldog karácsonyom lesz.

Egyik adventi hét a másik után telt el, és nekem egyre nehezebb lett jól viselkednem, megállni a „nehéz helyzetekben”; egyre csak tévelygtem a jó és a rossz út között. Lassan közelgett a Karácsony, s ekkor már végképp csak a formásokkal tördtem (a karácsonyfa díszítése,

segédkezés a sütésnél, főzésnél), teljesen elhanyagoltam a lelki életemet, s az ígéretet, amit a Jó Istennek tettem. Elhessegettem magamtól a gondolatot, amikor az jutott eszembe, hogy még semmi sincs veszve, még van időm magamba szállni s megvizsgálni beteg lelkemet. Már úgymint mindegy, gondoltam magamban ilyenkor, megátalkodott lettem a bűnbán, elhatalmasodott rajtam a gonosz. Nyomorultnak és szerencsétlennek éreztem magam, mert nem tudtam megmaradni az Isten kegyelmében. Nagyon-nagyon boldogtalan voltam.

Ilyen csüggedt szívvel mentem el az éjféli misére Szenteste, s álltam meg az Úr előtt „mocsosan és piszkosan, és szegényen, nagyon szegényen”. Folytak a könnyeim, s nagyon szégyelltem magam, hogy mindenki boldog és örül, én pedig

lehorgasztott fejjel nyitom ki az „utolsó percben” a gyóntatószék ajtaját...

A Jó Isten megmutatta, hogy milyen vagyok nélküle, milyen vagyok, ha csak saját erőmben bízom. Hiába ígérek Neki, gyenge vagyok, ha nincs velem. Olyan voltam, mint Péter apostol, aki azt hitte, képes arra, hogy Jézussal tartson a halálba, mégis háromszor tagadta meg Őt.

Szegény voltam, „épp olyan szegény”, mint amilyen szegény volt a Szent Család az istállóban. Nem volt semmim, amit felmutathattam volna az Úrnak. Mégis úgy éreztem, nagyon boldog vagyok, mert szegényes lelkemben megszületett a Boldogság...

Szent Pál apostol írta: „Semmink sincs, és mégis mindenünk van.”

H. Andi

Életünk értelme ... ?

Szilveszterkor még soha nem éreztem ilyen jól magam. Lehet, hogy majd nem találtok benne semmi különösöt, de nekem nagyon sokat jelentett. Meghívtak egy buliba, de visszautasítottam, mert nem volt kedvem elmenni. A bátyám elutazott a barátjához, így ketten maradtunk anyukámmal. Este hatkor elmentünk templomba, aztán pedig leültünk a tévé elé, közben falatoztunk. Én 10 órakor valahogy elaludtam, még azt sem éreztem, hogy anyuka betakart, hogy hangosan szolt a tévé. Éjféltől 10 perccel felébredtem, felöltöztünk, s kimentünk meghallgatni, hogyan énekelnek a toronyban (Nálunk éjfélkor harangoznak és énekelnek). Valahogy hamarabb harangoztak és énekeltek, s mikor bementünk, még csak akkor volt éjfélt. Erre anyuka újból kiment, megnézni a tűzijátékot. Nekem nem volt kedvem megint felöltözni és kint fagyoskodni.

Tehát egyedül maradtam. Lehúztam a tévé hangját, bementem a másik szobába, bezártam az ajtót. És akkor letérdeltem az ágy mellé és imádkoztam. Olyan jó volt, hogy ez pont éjfélkor történt: az új évet Isten kezébe ajánlhattam, imádkozhattam azokért, akiket szeretek, áldást kérhettem az elkövetkezendő évre és évezredre.

Azóta újra mindennap olvasom a Bibliát. Újra van kapcsolatom Istennel.

Gondolkodtál már az élet értelmén? Én korábban nem túl sokat. A bátyámmal beszélgettünk, s ő állandóan csak arra volt kíváncsi, hogy én mit tartok az élet céljának, értelmének. Nem akartam semmit sem válaszolni. Ezért azt mondtam: „Hát, nem is tudom...”

Tudom, hogy miért is vagyunk itt a földön. Azért, hogy Istent szolgáljuk, s majd Vele legyünk az örök dicsőségben, a Jézus Krisztus által, de ezt nem tudtam kimondani, mert csak üres szavak lettek volna. S attól fogva elkezdtem gondolkodni az élet értelmén. Sorra vettem: A házasság lenne az? Nem. Hiszen apuka meghalt, anyuka egyedül maradt, s mégis folytatni kell tovább, még élni kell valamiért.

Talán a gyerek? De hát hány nőnek nem lehet gyereke. A munkáról, hobbiról, szórakozásról sem lehet úgy beszélni, mint az élet céljáról.

De hát akkor miért vagyok én itt, egyáltalán miért létezem? Rájöttem, hogy semminek sincs értelme. Legalábbis Isten nélkül nincs értelmük a dolgoknak. A család, a gyerek, a tanulás, a munka csakis feladat lehet, a cél maga Jézus. Bár apró-cseprő dolgaink között gyakran megfeledezünk az igazi értékről. Ennek fényében már nem hihetem azt, hogy elrontom az életem, mert Jézus segít nekem élni, mert magamban még azt sem tudok.

Adja az Urísten, hogy mindannyian meghalljuk az Ő szólítását!

Egy 18 éves lány

Nagy meglepetést szerzett a 2000. év a sislóci egyházközségnek. Mindnyájunk örömeire 1999 karácsonyán, a Szent Család ünnepén Majnek Antal püspök atya felszentelte plébániánkat, melyet 1998 őszen kezdtünk el építeni. Bár az épületen a belső és külső munkálatok még nem fejeződtek be, mégis 40-50 gyereknek otthont tudott adni a téli szünet ideje alatt.

Január 3-tól 17-ig játszótérre szervezték hitoktatóink. Béres Ágnes hitoktató és az iskola felsőbb osztá-

lyos tanulói közül többen szívesen segítettek a programok levezetésében. A gyerekek rendszeresen érkeztek a környező falvakból. A napot reggelivel és közös imával kezdték, majd játszótér keretében tartották meg a különböző bibliaismereti vetélkedőket, ügyességi versenyeket és logikai játékokat.

Ezután került sor a finom és kálóriadús ebédre az iskola ebédlő-

jében, amelyet örömmel bocsájtott a rendelkezésünkre az intézmény igazgatója, Reho V.

Egyházközségünk asszonyai szívesen ajánlották fel a konyhán segítségüket, a főzésben és kiszolgálásban fáradhatatlanoknak bizonyultak.

Délután bőven jutott idő szánkózásra, hócsatákra és asztaliteniszre.

A napot hálaadó imával és énekessel zárták a csemeték.

V. Bondarenko, Ukrajna Állami Egyházügyi Hivatalának vezetője azzal a kéréssel fordult a szerkesztőséghez, hogy jelentesse meg az alábbi nyilatkozatot.

UKRAJNA ÁLLAMI EGYHÁZÜGYI HIVATALÁNAK NYILATKOZATA

Az utóbbi időben feltűnőbbek lettek a vallási ellenségeskedés szítására tett kísérletek, és tapasztalható a hívők vallásos érzéseinek megsértése. Ezekhez, sajnos, vallási szervezetek képviselői és némely világi és vallási tömegtájékoztató eszközök is egyaránt folyamodnak.

Ennek okán állampolgárok és vallási szervezetek azzal a kéréssel fordulnak az Állami Egyházügyi Hivatalhoz, hogy védje meg alkotmányos jogukat a lelkiismereti- és vallásszabadságra. A honfitársaink hitgyakorlati meggyőződésével szembeni vallási türelmetlenség megnyilvánulásai, a polgári állásfoglalásuk kétségbevonására tett próbálkozások felekezeti hovatartozásuk kapcsán nem csak feszültséget teremtenek Ukrajnában a különböző vallások képviselői között, de reálisan veszélyeztetik az országban a társadalmi békét és az egyetértést. A vallási türelmetlenség elmélyülése, mások meggyőződésének megvetése negatívan nyilvánul meg a vallási szervezetek viszonyán, a társadalmi erkölcs állapotán és az ukrán állam nemzetközi tekintélyén.

Mivel ennek a problémának az éleződése közvetlenül a vallásos kérdésekben illetékes állami szerv hatáskörébe tartozik, az Állami Egyházügyi Hivatal szükségesnek tartja kijelenteni, hogy bármilyen vallási ellenségeskedés szítása, a vallási szervezetek és állampolgárok vallásos meggyőződése kapcsán való sértegetése, bármilyen módon motiváltak és közzétettek, sértik Ukrajna Alkotmányát, a szólásszabadságról szóló érvényes törvénykezést.

Ezeket a cselekedeteket a Bizottság úgy tekinti, mint az ukrán állam vallással, Egyházzal és hívőkkel folytatott politikája alapjai ellen végrehajtott merényletet, amely a lelkiismereti- és vallásszabadság biztosítása, a különböző felekezetek vallási szervezetei közötti egyetértés és együttműködés megerősítése ellen irányul.

A vallásszabadság realitása államunkban, amit elismer a nemzetközi közösség, az ukrán demokrácia komoly vívmánya. Büszkék vagyunk erre, és szentül őrködnünk kell fölötte, mivel ezt a szabadságot megszenvedték a különböző Egyházak és vallási közösségek követői a hit könyörtelen elnyomásának idején, amely konszolidálta,

szolidaritásra és aktív cselekvésre ösztönözte a hívőket. Azokról a nem is olyan távoli időkről ma sem érdemes megfeledkezni. Ez az elért szabadság megőrzésének egyik biztosítéka. Védelmükhöz Ukrajnának megvan az elégséges jogi alapja, amely teljesen megfelel a nemzetközi jogi okmányok követelményeinek, melyekhez az ukrán állam csatlakozott.

Ukrajna Alkotmányának 35. cikkelye feljogosít mindenkit, hogy bármilyen vallást gyakoroljon, vagy ne gyakoroljon semmilyen; akadálytalanul, egyéni módon vagy csoportosan végezzen kultikus és rituális szertartást. Az adott alkotmányos szabvány teljesítésére Ukrajna Törvényének A lelkiismereti szabadságról és vallási szervezetekről szóló 4. cikkelye felelősségre vonást helyez kilátásba vallási ellenségeskedés vagy gyűlölet szításáért és a polgárok vallásos érzelmeinek megsértéséért.

Ukrajna törvényeiben: Az információról (9, 46, 47 c.), A sajtóról (3, 23, 26, 41 c.), A polgárok folyamodványiról (29 c.) határozottan meg van állapítva, hogy a tömegtájékoztató eszközök, a sajtót is beleértve, és bennük a polgárok nyilatkozatai nem használhatók fel vallási ellenségeskedés szítására, a polgárok jogainak megrövidítésére.

Valláshoz való viszonyától függetlenül mindenki egyenjogúságának egyik garanciája Ukrajna Büntetőjogi törvénykönyvének 66. cikkelye, amely felelősségre vonást állapít meg a vallási ellenségeskedés szítására irányuló megfontolt cselekedetekért és az állampolgárok vallásos érzelmeinek megsértéséért.

Jogi alapokra támaszkodva Ukrajna Állami Egyházügyi Hivatala szilárd meggyőződését fejezi ki, hogy a kölcsönös tisztelet és együttműködés megőrzése és megszilárdulása végett a vallási szervezetek, a tömegtájékoztató eszközök és az egyes személyek nem csak maradéktalanul betartják Ukrajna törvényeit, melyek a vallásszabadság és felekezetek közötti békén őrködnék társadalmunkban a különböző felekezetekhez tartozó hívők között, de saját maguk is erőfeszítéseket tesznek fejlesztésükre és megerősítésükre.

VII. Nagyszőlősi Ökumenikus Ifjúsági Találkozó

1999. december 28. és 30. között hetedik alkalommal gyűltek össze fiatalok Kárpátalja különböző részeiből a Nagyszőlősi Perényi Zsigmond Középiskolában. Az összesereglettek – majdnem száz fiatal – között voltak reformátusok, római katolikusok és görög katolikusok egyaránt. A szervezők Tegze Hajni vezetésével ismét sokféle érdekes programmal várták az érkezőket.

Az ideai találkozó témája: Közösség Krisztusban volt. A csoportvezetők már előző este összegyűltek a katolikus plébánián, hogy néhány támaszpontot kaphassanak a csoportok vezetését illetően. A délben érkező fiatalokat meleg ebéd várta. Nagyon jó volt látni a vidám, derűs arcokat, és azokat is, amelyekről látszott, hogy szomjaznak az élet vizére, és bíznak benne, hogy itt majd kapnak belőle, sőt talán ők is adhatnak.

A találkozót a házigazda – Papp Tihamér ferences atya – nyitotta meg, majd előadása következett a Krisztusban való közösségről. Az előadás után kiscsoportos beszélgetések következtek. Mint utólag kiderült, a döcögős kezdet után mindenki szíve megnyílt, és tanulságosnál tanulságosabb történeteket mondtak el a fiatalok. Mindenki példákat hozott fel saját kis közössége életéből, amelyből érkezett, ugyanakkor lehetőség nyílt arra is, hogy jó ötletekről értesüljön másoktól. A vacsora után Dani Eszter lelkésznő vezetésével imaesten vehettünk részt. Egymás után hangzottak a taizéi ökumenikus énekek és zsolnárszakaszok. Mindenki elmélkedésbe merülhetett, és utána közösen helyeztük kéréseinket Krisztus elé.

Feladatul kaptuk, hogy olyan emberekkel kerüljünk kapcsolatba, ismerkedjünk meg, akikkel addig még nem találkoztunk. Ez egyik alappillére annak, hogy közösséget alkothassunk, hogy ne kisebb csoportosulások legyenek, hanem mindnyájan egyé válhassunk Krisztusban, mint Főben.

Szerdán reggel felekezetenként vehettünk részt szentmisén és isten-

tiszteleten, majd közös reggeli következett. Dani Eszter lelkésznő előadásában nagy hangsúlyt helyezett az egyénre és a Krisztusban való ifjúságra. Vitaindító kérdésként azt kellett megvitatnunk, mennyire vagyunk saját közösségünk fénye, valamint mi az, amit közösségünktől kapunk, és mi az, amit mi adunk. Megvitattuk, hogy Jézus hol foglal helyet életünkben. Ő-e az, akit szívünk és életünk trónjára ültetünk, vagy jobban ragaszkodunk az emberekhez és az anyagiakhoz.

Az ebéd után következett a találkozó gyakorlati, megfélemlés-feladata. A csoportok több részre váltak, közvélemény-kutatást kellett végezni a városban. A társadalom különböző rétegeit – koldus, gazdag, idős, fiatal, kismama – kellett megkérdezni többek között arról: Mit jelent számára a karácsony? Ki neki Isten? Mit vár Jézustól 2000-ben? Fél-e a dátumváltástól? Az összesített eredmények alapján Kárpátalja lakossága egészen fogékonyak mondható a jóra. A legtöbb embernek a karácsony Jézus születését jelenti, és nem fél a dátumváltástól. A 2000. évtől a túlnyomó többség egészséget és boldogságot vár, de nem áll távol az emberektől a pénz utáni vágy sem.

Majnek Antal püspök atya délutáni előadásában a családot állította a krisztusi közösség középpontjába. A csoportos beszélgetések alatt mindenki egyéni példákat hozott saját családjára – mint a legkisebb közösség – életéből. Arra a közös elhatározásra jutottunk, hogy nagyon fontos a minél nagyobb keresztény családok léte Kárpátalján, hisz ők a jövő záloga. Nem kell félni a nehéz anyagi helyzetétől, hisz ahova az Úristen ad báránykát, oda legelőt is fog adni.

Este következett az ifjúsági találkozó fénypontja. Orosz István atya ifjúsági hittanosai egy előadás keretében felelevenítették Romzsza Tódor munkácsi görög katolikus vértanú-püspök meggyilkolásának és halálának tragédiáját. Az előadás után még lehetőség nyílt egyéni beszélgetésekre, közös játéokra.

Csütörtök reggel a szentmise és a reggeli után következett az utolsó előadás. Marosi István parókus atya beszélt az Egyház Krisztusban témáról. A jó szervezésnek köszönhetően volt még egy félórnyi idő a hallottak megbeszélésére.

Mint minden találkozón, így itt sem hiányozhatott a fórum, a hallottak és látottak megbeszélése, értékelése. Először minden csoport egy-egy képviselője osztotta meg a közös véleményt, eredményt a találkozó minden résztvevőjével. A beszámolókból kiderült, hogy minden csoportban érezhető volt az őszinteség, és mindenki saját életéből hozott fel először példát. A középpontban mindig a család állt, mint a legkisebb krisztusi közösség.

Csoportunkban egy közös határozatot hoztunk, amelyhez majd tartani próbáljuk magunkat: mindig nyitott szemmel kell járni, észrevenni az embereket, s ha észrevettük őket, akkor merjük megszólítani, és ha megszólítottuk, akkor bízunk bennük.

Több beszámolóból hallottam, hogy a csoport tagjai sorshúzással eldöntötték – miután mindenki elmondta imakérését –, hogy egy hónapon keresztül mindegyik résztvevő azért az emberért imádkozik, akinek a neve a kezébe került soroláskor.

Végül mindenki nevében köszönetet szeretnék mondani elsősorban az Úristennek, valamint – Tegze Hajni vezetésével – a találkozót előkészítő és lebonyolító szervezőknek, akik már hetekkel, hónapokkal a rendezvény előtt „megtervezték” a programokat, hogy egész otlétünk alatt mindnyájan jól érezhessük magunkat, és lelkieken feltöltődve térhessünk haza otthonainkba, közösségeinkbe. Továbbá Tihamér atyának és a református lelkészeknek, akiket a találkozó egész ideje alatt fel lehetett keresni gyónásra vagy lelkibeszelgetésre.

Mikulyák László

„A Bizalom Zarándokútján”

„Az imádság az Evangélium kincse, mi utat nyit számunkra a szeretet és a megbocsátás felé.”

(Roger testvér)

A 22. Fialok Európai Találkozója az ezredév fordulóján (1999. december 28-a és 2000. január 1-je között zajlott) Varsóban volt hivatott egybegyűjteni Európa fiataljait, hogy együtt gyűjtsák meg szívükben a remény fáklyáját. Ezen mi, Kárpátaljaiak is részt vehettünk, ami a Mindenható hatalmas ajándéka. Hisz elég nehéz időket élünk, és, sajnos, hitünk és reményünk is megkopott. A gazdasági helyzetet okolva elvesztettük emberi méltóságunkat. A helyes értékrendet, amit csak akkor birtokolhatunk ismét, ha találkozunk Isten világosságával, megnyitjuk szívünket szeretetének befogadására. Mert csak őszintén szeretve Őt tudjuk magát a szeretetet, lelkünk legféltettebb kincsét, kibányászni. Szeretet nélkül nyerhet-e értelmet életünk?

Végre megjött a felfedezés napja, amikor hagytuk, hogy Isten szeretete megérintsen, s meggyújtsa szívünkben a remény melengető tüzet. Ezt a kegyelmet a Szentlélek Roger testvér által közvetítette nekünk.

Roger testvér a II. világháború idején telepedett le Taizé (Burgundia, Franciaország) csaknem elnéptelenedett falujában. Egy férfiakból álló közösség létrehozásának gondolata foglalkoztatta. Álma valóra vált, szép lassan sikerült létrehoznia egy nemzetközi ökumenikus közösséget. Feladatuk az volt, hogy mindenki számára lehetőséget kínáljanak a hit forrásainak fölfedezéséhez, s hogy keressék a belső élet és az emberi szolidaritás egységét. S mindezt elsősorban az ifjúságnak szerették volna elmondani. Annak az ifjúságnak, akitől a biztató jövőt várják, annak az ifjúságnak, akit az ördög fokozatosan a magány kínpadjára vetett. A számítógép, a TV, különböző függőségek, melyekkel tele van tüzdelve életünk, hatalmas kárt tesznek a közösségre vágyó emberek lelkében. Az ördög fondorlatait csak az ima tudja leküzdeni.

Taizében megtalálták az ifjúság számára az egyetlen igazi, a megmentő utat. Ez az út – az ima. Látván a fiatalok lelkesedését, minden év végén európai találkozót rendeznek más és más nagyvárosban. 10 ezrek énekel-

nek együtt, nyelvi akadályt nem ismerve. Ezek a kis éneklő imák hatalmas horderővel bírnak.

Pl.: *Mindig álld az Urat!*

Annál nincs nagyobb szeretet...

Uram, kezdedbe ajánlom lelkemet!

Mint egy hurrikán, elragadnak és tízszer-hússzor ismételve a kicsiny sorokat – meglátogat az Úr. S visszatérve a „földre” új értelmet nyer életed, s kiül arcodra a boldogság. Ez nem csak üres beszéd, mert Varsóban mi is megtapasztalhattuk.

70 ezren voltunk együtt, Európa minden országa, sőt Afrika, Ázsia és Latin-Amerika egyes országai is képviseltették magukat. Fantasztikusan ellenálltunk a kísértésnek. Mindegyikünk együtt szerette volna megünnepelni, hitben és reményben, a következő évezred eljövételét. És ez sikerült is! Az esti imák tükrözték vissza leginkább az Istennel való együttlét örömeit. Félelmetes volt a tömeg, mely esténként részt vett az imán. A legfontosabb az, hogy mindenki önszántából jött, és tiszta szívvel imádta az Istent, ez sugárzott az emberek arcáról. S a végén, bár kicsit elkeseredve, hogy ilyen hamar elszállt ez az öt nap, vidáman és lelkileg meg gazdagodva jöttünk el onnan.

Azt hiszem, hogy még manapság is vannak csodák! Egy ilyen csoda Roger testvér is, aki a maga végtelen egyszerűségében megmutatta nekünk: az Út – a Mindenható.

S általa megtelt a lelkünk. A szívünk mélyéről a megbocsátás áramlott, ami képes megváltoztatni bennünket és életünket: a szigorúság és a nyers ítéletek enyhülnek, helyet adnak a szív jóságának és kedvességének.

Egy pár sor erejéig még visszatérnék Varsóhoz, mert nem lehet meg nem említeni azt a szeretetet, amivel fogadtak, és ami végigkísérte ottlétünket. Mind a 70 ezer ember családnál volt elszállásolva, ez is bizonyítja vendégszeretetüket. Egy fél évig folyt a készülődés, és bátran mondhatom, hogy Varsó apraja-nagyja szívvel-lellekkel részt vett benne.

Ez tükröződött a szervezés magas színvonalán.

Togyeriska Zsuzsanna, Aknaszlatina

Móricz Zsigmond

A HARAGOS HÓEMBER

Olyan sűrűn esett a hó, hogy egyszerre bealkonyodott tőle. Lágy, nagy, gyerekekölnyi hócsomók szálltak le az égből, és mi föltartottuk az arcunkat, hogy ráhulljon.

Nagyokat kacagtunk, ha az orrunk hegyén megállt egy kis hóhalom, és prüszköltünk, mikor elolvadt rajta. Dobáltuk egymást a puha hócsomókkal, és nem győztünk eleget kacagni. Édesanyánk egészen elfeledkezett rólunk, mint mi az uzsonnáról. Már sötét volt, egészen sötét, csak a hó világított, s mi még egyre tomboltunk a hóban, s örültünk a nagy szabadságnak. Nem is veszekedtünk, mint szoktunk, s a teljes jókedvhez nem hiányzott az idegen fiúpajtás, mint máskor. Itt volt pajtásnak a pompás hóesés.

Valamelyik a három közül elkiáltotta magát:

– Csináljunk hóembert!

– Éljen, éljen! – és már hozzá is fogtunk göngyölni a havat.

De hamar beláttuk, hogy nagy munkába fogtunk, nem estére való, nem friss havazásban kifáradt gyermekeknek való multság az. Szaporátlanul gömbölyödtek golyóink, izzadtunk a hajlongástól, a hóban turkálástól, s mindnyájan roppantul megörültünk, mikor a legkisebb öcsém, aki szeleskedve messzire elcsatangolt tőlünk, elvisította magát:

– Hóember!

– Hol van? Hol van?

– Itt! Itt! Igazi hóember!

Előrerohantunk. A kúria előtti virágos kis kert kerítésénél valami nagy alkotmány állott. Fehér volt, tiszta hó tetőtől talpig. Mozdulatlan. Vastag derekú, lábatlan; feje helyett egy jókora golyó a tetejében.

Sűrűn esett a hó. Sűrűsödött a sötétség.

– Hóember ez? – kérdeztem én gyanúsán. Legöregebb voltam négyünk közt, legokosabb, s gyanús volt nekem, honnan került ide ilyen hamar egy hóember.

– Persze hogy az! – sikoltoztak öcsém.

– Ki csinálta volna?

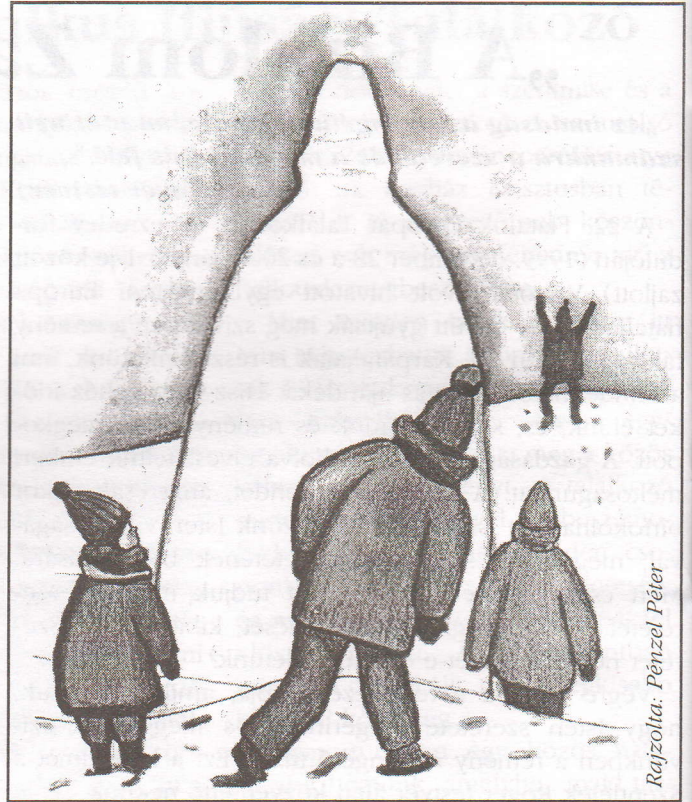
– Marci csinálta, a kocsis! – visította Lacika. – Azt mondta ma nékem, olyan hóembert csinál, lajtorjával kell a tetejére mászni...

A hóember csakugyan iszonyúan nagy volt. Nagyobb mint az igazi emberek. Féltelmetes volt mégis. Senki sem mert hozzá közeledni. Megálltunk kissé távol, úgy néztük, és topogtunk a hóban.

– Az én hóemberem! – mondta Laci.

– No, ha a tied, eredj hozzá! – kiáltott rá Jóska.

Lacika gyáván elhúzódott mellém, a legerősebbhez.

– Eredj te! – kiáltotta aztán.

– Nem az enyém! – hátrált meg Jóska.

Tanácsalanul állottunk, s gyáván néztük a borzasztó állatot.

– Hátha mégse hóember, hanem igazi ember? – vélte Pista is.

– Hogyan volna igazi ember – mondtam én –, akkor már szólott volna!

– Nézzük meg! – mondta Jóska.

– Eredj, na! – biztatott olyan frissen, hogy még a bátor Jóska is megretírált.

– Nem mersz? – kérdezte Lacika.

– Én?! – csattant fel Jóska.

– Te!

– Dehogyan nem merek!

Rögtön elindult, s nagy kerülővel átment a túlsó oldalra, onnan bámult reánk.

És tárgyalni kezdtünk, torkunkszakadtából kiabálva, mert alig láttuk Őt a sűrű hóesésben, a sötétben. És úgy kiabáltunk egymásnak, mintha egy egész kilométernyire lettünk volna kinn a pusztán.

– Onnan is hóbul van? – visította Lacika.

– Innen is! – kiáltotta Jóska.

– Akkor igazán hó!

– Persze, hogy igazán!

Erre hallgattunk egyet.

Jóska újra kiáltott egy borzasztó nagyot:

– Pistaaa! – mintha a révésznek kiáltana a Tisza túlsó partjára.

– Heee! – rivallt vissza ugyanúgy Pista.

– Hallod, amit mondok?

- Hallooom!
- Valamit kitaláltam!
- Miiit?

Jóska tölcsért csinált a két kezéből a szájához, úgy rikoltotta:

– Ki kell próbálni, hogy igazán hőember-e a hőember!

- Jóóó!
- Tudod, hogy?
- Nem!

Jóska egészen csendesén elkacagta magát, de azért persze jól hallottuk, hiszen közel volt hozzánk.

Azzal újra elkezdte a harci üzenetet:

- Megmondjam, hogy?
- Meeg!
- Csinálj egy jó kemény labdát!
- Minek?

– Hihh... Csaak!... Én is csinállok! Mind csináljatok... Csináááaltok?

- Csinálunk!
- Csak csináljatok!

Lehajoltunk és szaporán gyúrtuk a havat, jó kemény golyókat csináltunk belőle.

- Megvan?! – harsogta Jóska.
- Meeeg! – trombitáltuk mi.
- No, most rajta! Egy, kettő, hááá-rom!

Taktusra elrepítettük a golyókat. Neki a hőember

fejének. Ó, frisseszűek voltunk az ilyenre, kitaláltuk a Jóska tervét!

Abban a percben pokoli ordítást hallottunk.

A hőember mennydörgő hangon ripakodott ránk:

– Héjnye, azt a láncos-lobogós teringettét! – és köpködté a havat. – Aki szedtevette! Hát mi vagyok én? Hóból vagyok én? Mingyán a nyakatok közé sózom ezt a botot én!

Kaptuk is mi a lábunkat a nyakunk közé. Uzsgyi, szerteszt, mint a csirkék!

Csak bent a konyhában tértünk magunkhoz a rémülettől.

A juhász, aki édesapámra várt az udvaron, még akkor is lármázott, és törülgette szeméből, szájából a hógolyókat. Földig érő nagy bundájában, úri süvegében, hóval színig befödve igazán nappal is bevált volna hőembernek.

– Mán csak elvártam, mi lesz ebből a bolondságból! – kiabálta. – Hogy én hőember vónék! Fi! Egye meg a kotlós ezt a havat, még az orrom is bedugult tőle!

Nagyot prüszkölt, s mi csaptunk rá olyan kacagást, de olyat, hogy tavaszig se hagytuk abba.

Csak annyit kellett kommandírozni Jóskának:

– Egy, kettő, hááá-rom! – már ott hemperegtünk a földön, s a fülünkbe csengett a haragos hőember dühös prüszkölése.

Kedves Gyerekek, Fiatalok!

Szeretnénk az Új Hajtás hasábjait számotokra is érdekesebbé tenni, ezért úgy gondoltuk, hogy egy újabb ifjúsági rovatot indítunk. Elsődleges szándékunk, hogy mindannyian jobban megismerkedjünk a Bibliával.

Úgy gondoltuk, hogy egy olyan kérdéssorozatot indítunk el, amelyhez a bibliai történetek ismerete szükséges.

A feladatsorozat fél éven át havonta, azaz hat alkalommal fog megjelenni az újságban. Ne essen kétségbe az, aki esetleg elmulasztotta valamelyik megoldását, beküldését, mert a verseny végén összesítjük a pontokat, és így fog kiderülni, ki a nyertes.

A megfejtéseket az Új Hajtás szerkesztőségének a címére kérjük beküldeni 2000. március 31-ig: 89600, Munkács, Béke u. 15. A borítékra kérjük, írjátok rá: Bibliai játék.

Mindenkinek jó szórakozást és szerencsés versenyt kívánunk!

1. Melyik ószövetségi történetről van szó?

Az egyik próféta megvendéglét három hozzá látogató férfit. Azok megígérték neki, hogy mire egy év múlva újból meglátogatják, gyereke születik. Amikor felesége ezt hallotta, elnevette magát (Teremtés könyve).

2. Melyik két bibliai személyről van szó?

Amikor Ábrahám megöregedett, megparancsolta szolgájának, hogy hozzon feleséget a fiának. Az elment, és az Úristen sugallatára megtalálta az alkalmas lányt (Teremtés könyve).

3. Ki mondta kinek?

a). „Mi az, amit velem tettél? Nem Ráchelért szolgáltam én neked?

Miért szedtél rá engem? (Teremtés könyve 29.)”

b). „Ne vegyétek el az életét! Ne ontsatok vért, inkább dobjátok ebbe a pusztai vízverembe, és őrizzétek meg tisztán a kezeteiket! (Teremtés könyve 37.)”

4. Egészítsd ki az idézetet!

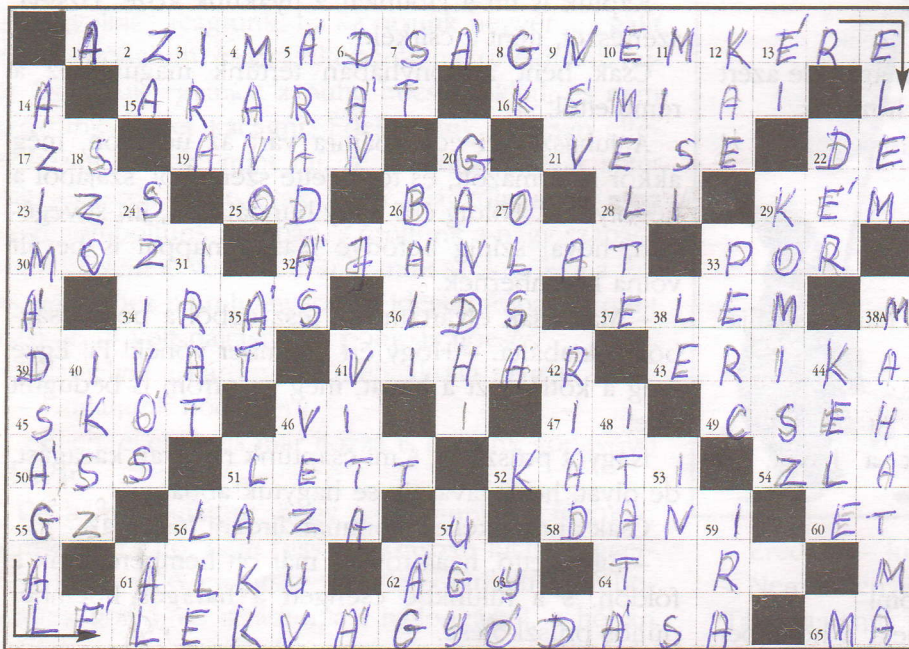
a). „Íme, fogantál, s fiút fogsz szülni. Nevezd ....., mert ..... Vadszamárhoz lesz hasonló: .....”
(Teremtés könyve 16.)

b). „Hát elpusztítod az igazat a ..... együtt? Ha ötven igaz ..... , ha van benne annyi? Távol álljon tőled, hogy ..... mint a gonosz!”
(Teremtés könyve 18.)

Összeállította: Mikulyák László

KERESZTREJTVÉNY

A feladványban egy imáról szóló gondolatot rejtettünk el illetve annak szerzőjét. Beküldendő a vízszintes 1 és függőleges 14 illetve a függőleges 38A és 20. A megfejtéseket keresztrejtvény felirattal a következő címre kérjük: Munkács, Mira u. 15. Beküldési határidő: 2000. március 31.

Vízszintes:

1. Az idézet első része. Zárt betűk: A,Á,R,E,L. 15. Híres hegy Örményországban. 16. Vegyészeti. 17. Kétjegyű mássalhangzó. 19. Fordítva: Zola híres regénye. 21. Páros belső szerv. 22. Ellentétes kötőszó. 23. Szovjet motorkerékpár-márka volt. 25. Fordított szolmizációs hang. 26. Boa betűi keverve. 28. Kettőzve: női név. 29. Spion. 30. Filmszínház. 32. Javaslat, indítvány. 33. ...cukor (cukorliszt). 34. Papírra vettet. 36. Ladoga egyenmű betűi. 37. Zsebtelep. 39. Módi. 41. Shakespeare utolsó darabjainak egyike. 43. Női név. 45. Brit, de nem angol. 46. Római. 47. Római 2. 49. Európai nemzet. 50. Sás betűi keverve. 51. Ész és litván a szomszédja. 52. Katálin becézve. 54. Z.L.A. 55. Géza egyenmű betűi. 56. Könnyed. 58. Becézett Dániel. 60. Latin és. 61. Kompromisszumos egyezés. 62. Fekvőhely. 64. Alaktalan, idomtalan. 65. Ez a nap.

Függőleges:

2. Fordított névelő. 3. Ír katonai szervezet. 4. Kobold, törpe. 5. Vízár. 6. Európai nemzet. 7. Eset egyenmű betűi. 8. Gépköcsi rövidítve. 9. Latinul nomen, visszafelé nagyon öreg. 10. A magasba mozgatta. 11. Férfi becenév. 12. K.A.E. 13. Véli egyenmű betűi. 14. Az idézet második része. Zárt betűk: A,Á,A,L,É,Á,D. 18. Szolmizációs hang. 20. A szerző családneve (zárt betűk: G,D). 22. Zúzmará. 24. Edzett, teherbíró, mokány. 26. Estélyi. 27. Női név. 29. Bitang, durva, hitvány. 31. Akta. 33. Időegység. 35. Autonóm Terület. 38. Igekötő. 38A. A szerző személyneve (zárt betűk: M,M) 40. Mássalhangzó kiejtve. 41. Szóváltás. 42. Ijed. 44. Fekete István golyója. 46. Híres vulkán. 48. Nem eteté. 51. Festékféle. 53. Kellemetlen eső jelzője. 56. Lel betűi keverve. 57. Oly módon. 59. Mint a függ. 3. 61. Rangjelző szócska. 62. Fa része. 63. Y.Ó.

AZ IMA'DSA'G NEM KÉRELEM, AZ IMA'DSA'G
A LE'LEK VA'GYO'DA'SA. MAHÁTMA GANDHI

EREDMÉNYHIRDETÉS

Ismered-e a Bibliát?

Az 1999-es bibliai játéksorozatunk eredménye:

I. hely: Butella Éva (Beregszász), Nagy Zoltán és Zsuzsanna (Ruszka Dolina) 70 pont.

II. hely: Bodák Hajnalka (Técső) 69 pont.

III. hely: Olencsák Klára (Ungvár) 66 pont.

IV.: Demjén Tamás (Rát) 65 pont.

V.: Demkó Éva (Bene), Simon Anna (Munkács) 61 pont.

VI.: Boldizsár Ani (Jánosi), Tellingler Ildikó (Macsola) 58 pont.

VII.: Pobránszki Margit (Beregszász) 56 pont.

VIII.: Simon Gyurika (Munkács) 54 pont.

IX.: Kővári Magdolna (Salamon), Szpivák József (Visk) 37 pont.

X.: Pufler Anikó (Visk) 36 pont.

Gratulálunk! Az értékes könyvnyereményeket március végéig eljuttatjuk a nyertesekhez.

HUMOR

– *Barátom, én olyan tökéletesen tudom utánozni a rigót, hogy a madarak mind hozzám szállnak.*

– *Az semmi! Én olyan élethűen utánzom a kakaskukorékolást, hogy a Nap is feljön rá!*

Bíró: – Minek hozta ezt a rengeteg botot?

Vádlott: – Kérem szépen, az áll az idézésben: gondoskodjam védelemről.

A szenes legényt vizsgálát közben megkérdi az orvos:

– *Mélyen alszik?*

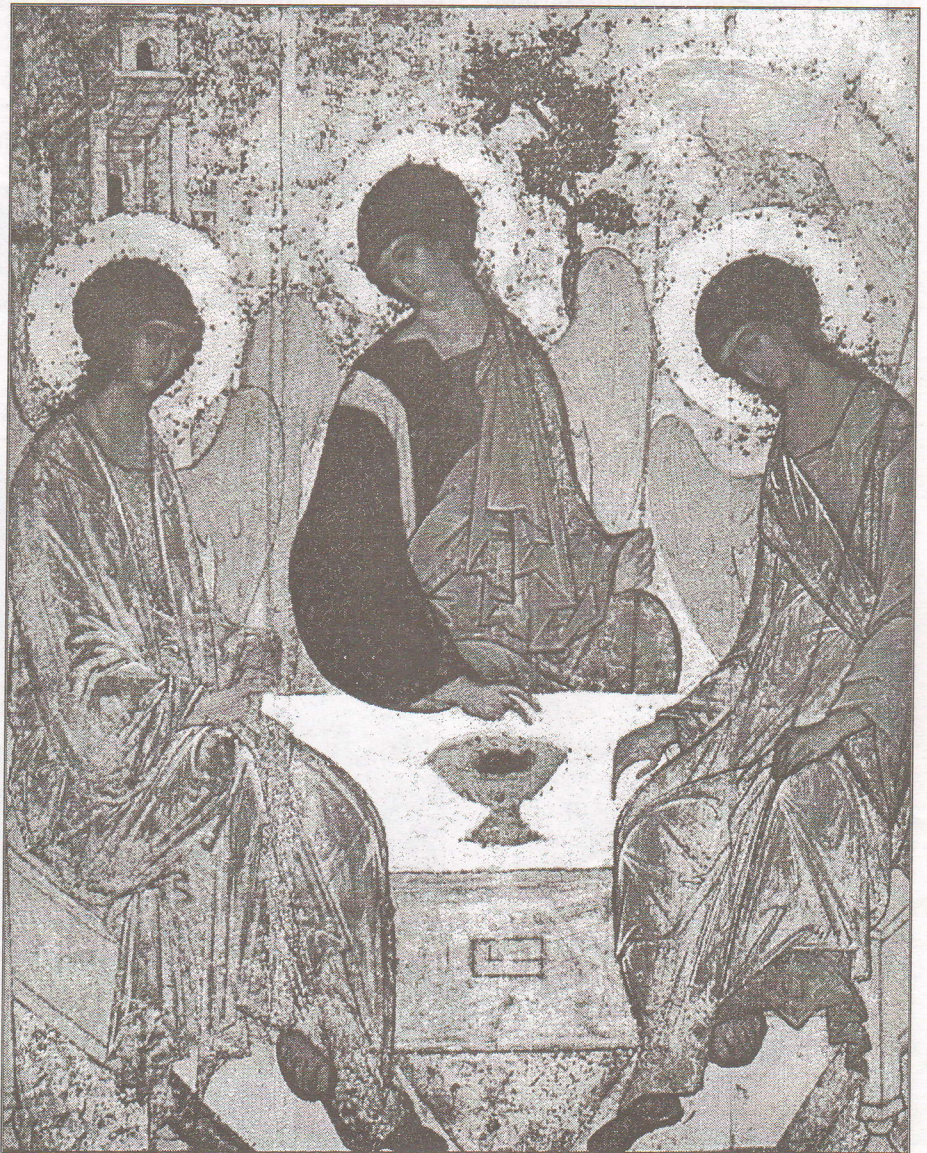
– *Igenis kérem alálassan: a pincében!*

Rubljov: Szentháromság (I.)

Több mint félezer esztendő telt el azóta, hogy Északkelet-Oroszország városaiban és kolostoraiban élt és dolgozott egy Andrej Rubljov nevű (1360 körül – 1430) szentképfestő szerzetes, akit ma világszerte a középkori orosz festészet legjelentősebb egyéniségeként tartanak számon. Mint minden ikonfestő szerzetes, Rubljov sem önmagában dolgozott, hanem egy ikonfestő druzsina tagjaként. Ez az „egy gondolkodású” környezet is formálta Rubljov csendes, szemlélődő művészetét. „E mögött a művészet mögött hatalmas személyes szellemi munka húzódott meg – írja egy orosz művészettörténész, – de magukon a műveken a hangsúly sosem az alkotás nehézségein, hanem gyümölcse örömén, a boldogság állapotán van. Ezért művészte – rendkívüli tartalmi mélysége ellenére is – gyermekien örömteli és könnyed, telve gondtalan nyugalommal és melegséggel.”

Az aszkéta azt a célt tűzi maga elé, hogy megtisztítja magában Isten képét, azt a képet, amelyre Isten teremtette. Számos ikonfestő volt példás szerzetes és aszkéta. Vannak szentté avatott ikonfestők is. Andrej Rubljovot is szentként tisztelik. Életét ő is az „élő ikonná” tisztulásnak szentelte. Több ismert székesegyház ikonosztázan és freskóin dolgozott. Főműve, a Szentháromság a legszebb és legmélyebb orosz ikon, amelyet a moszkvai Szentháromság-kolostor ikonosztáza számára festett, ma pedig a moszkvai Tretyakov képtár féltett kincse.

Az ikonosztáz műveinek témaosztásakor figyelembe vették a druzsina valamennyi tagjának lelki alkátát. Úgy látszik, a druzsinában Rubljov volt az, aki a legméltóbbnak találtatott a Szentháromság megfestésére. Mindannyiuk közül talán őt fűzte a leginkább magához lobogó szerelmével a Szentháromság. Ez idő tájt a szentéletű mester már elmúlt hatvanéves.

Rubljov: Szentháromság, 1411. Moszkva, Tretyakov Képtár

Rubljov túllépett a merev bizánci formákon, Feofán Grek és az általa alapított novgorodi iskola modoroságain. Tartózkodó színekkel, lágy formákkal mintázott, nyugalmat sugárzó ikonjai egyedülálló műremek. Rubljov finom színskálája inkább a reneszánsz képekéhez áll közel, és nem annyira a súlyos tónusú, sötét bizánci ikonokéhoz. E különbség okát a bizánci és az orosz szerzetesek életvitelének különbségében is kereshetjük. A bizánci kolostorok lakói ugyanis sokkal elvontabbak voltak, mint az

orosz szerzetesek, akiknek hitélete szorosán összefonódott a munkával, a köznapi tevékenységgel. Rubljovot az orosz táj színei ihlették meg. A búzavirágkék, a gyengéd zöld és aranysárga színek együttese az orosz embereknek oly ismerős volt, mint az érlelődő gabonával borított nyári mező. Rubljov művével mint ha csak a virágzó természet vonult volna be a templomok bolthajtásai alá.

De hogyan lehet képileg rögzíteni azt, amit még elméletileg sem lehet felfogni, a „Három-egy Fölség”

titkát? Az ikonfestők többféle ikontípussal próbálkoztak, hogy valahogyan megjelenítsék az egynek és a háromságnak az emberi értelem számára felfoghatatlan egyenlőségét. Az V. században keletkezett az ún. szövetségi Szentháromság ikon-típus, amelyen a Szentháromság három személyét három angyal szimbolizálja: az a három angyal, akinek alakjában az ószövetségi hagyomány szerint Isten jelent meg Ábrahám és Sára előtt. Miért angyalokként ábrázolják az Ábrahámnál megjelenő három férfit? A görög angelosz szó hírnököt is jelent. A három férfi képében pedig Isten azt adja hírül, hogy szövetséget köt az emberrel.

De mi a titka Rubljov ikonjának? Hogyan lehetséges, hogy ez az ikon, mint egy sose szűnő ének, öt évszázada dicséri a Szentháromság egy Istent? És mivel magyarázható, hogy ez az ikon felemel bennünket, örömmel és békével tölt el, és oda-fűz magához és az Istenhez? Hívő, elcsendesedett lélekkel, és ne csupán műtárgyként, közeledjünk ezen ikonhoz, amely azért válhatott ősjelentés ikonná, mert nemcsak a szentatyák egyetemes tapasztalata alapján lett megfestve, hanem egyéni élmények alapján is.

A három személy egyforma hatalmát és erejét Rubljov úgy fejezte ki, hogy mindhármójuk kezébe vándorbotot adott, és egyforma méretű szárnyat festett nekik. A három alak egyforma, mégis teljesen más. Egységesen egyszerű görög khitónt viselnek, de más-más tónusban. Egy szín azért mégis közös mindegyik ruhában: ez a kék. Johannes Itten, egy svájci festő A színek művészete című művében így vall a kék színről: „A kék... befelé vonz, befelé fordulásra készítet... Erős hatalom a kék, mint a természet ereje, amikor sötétbe és csendbe rejtőzve csírázik és sarjad minden. A kék mindig árnyékol, és legnagyobb pompájában a sötét felé hajlik. Megfoghatatlan semmi, mégis jelenlevő, akár az átlátszó atmoszféra... Szellemünket a kék a hit hullámain a szellem végtelenségének távoliába vonja. Nálunk a hit szimbóluma a kék...”

A Három-egy Fölség dicséretét zengi a rubljovi kép egész kompozíciója. A három alak egyenként mind más mozdulatot tesz kezével, másfelé fordul tekintetével és egész testével, egyszóval megvan az önálló élete, mint ahogyan mindegyik isteni személynek is megvan az önálló élete és szerepe az üdvtörténetben. Mégis csodálatos egységet teremtenek a mozdulatok, testtartások vonalai, amelyek egy képzeletbeli körivet alkotnak. Rubljovnál a kör mély belső tartalmat nyer, a Háromságos egy Isten tökéletességét, létének teljességét, oszthatatlanságát sugallja.

Az ikon szemlélése közben rá-döbbenhetünk, hogy mi is benne vagyunk, mert az egész üdvtörténet rajta van, valahogy úgy, mint ahogyan Istenben egyszerre van jelen, múlt és jövő. Nála nincs idő, Ő az, aki van. Ez az örök, változatlan létezés éppoly titok, mint az, hogy Három = Egy. Rubljov mindkét titoknak a közelébe került: egyetlen órát festett meg, de ez az egész üdvtörténet „órája”. És ez az „óra” Krisztusban egyesíti, „kibékíti” a mennyei és a földi világot.

Folytatjuk

R.M., Nagyszőlős

Andrej Rubljov: Szentháromság. Részlet

